

౧౯౨౪

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

జెన్మ పబ్లికేషన్లు 1919వ సం॥ ఆగస్టు నెల 15 వ తేది శుక్రవారము

NO. 113

సంపుటము. ౬

సిద్ధార్థి వామన పంచత్వర శావణమాస బహుళ చతుతిర.

సంచిక ౧౧౩

భారతీయుల చేతిపనులకు ప్రోత్సహ మొసంగుడు

మైసూరు మెటల్ వేర్ హౌస్, మైసూరి లోహపాత్రాగారము, చిక్ పేట, బెంగుళూరు సిటీ.
మైసూరు రాజకీయ లోహపాత్రాగారమునందు చేయబడిన సాంసారికోపకరణములు.

ప్రతిమొక్క సాంసారియిటిలో నత్యాశ్శక్తియుగా నుండ
తగిన. దృఢముగ నందముగను చేయబడి ప్రకాశించుటలు
మెరుగు చేయబడినవి.

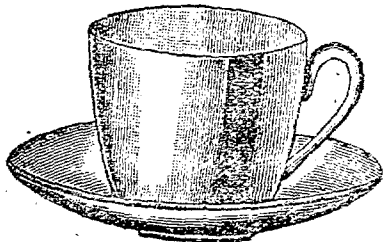
బహుముఖము! బహుప్రయోజనకరము!!
తెలుకొంచెము! ఫలవర్ధకము!!

తెలుకొంచెములు బుత్తికొనిపావు తేలికపడుచుపాత్రలు.
ఫలాహారసంపుటములు, లోపల కలహాతముబడినవి.
కోపాలు, తట్టలు, కంచములు మొదలయినవి.

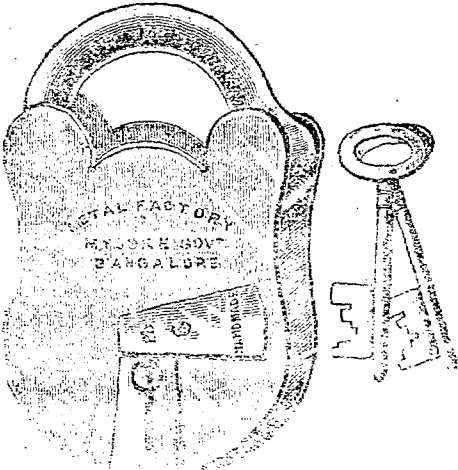
చేతితోనే చేయబడిన పిత్తడి మరియున
ఇనుపబీగపుముద్దలు, తాళములు పెక్కువిధములు.
తెలుపులకు గపాక్షములకు బీరువులకు
వేయు వలుతరముల కొండ్లు.

ఇంతకా ప్రాయశఃవిగాని పలు తెరంగుల గృహకోకకర
సంబంధము పెక్కుగాగలవు. నయనాదు పాము ఫేరున
పూసిందినుండు మాత్రదర్శన ప్రదేశమునకు దయచేసి కలము
వాటిని కొనవచ్చును.

**Encourage Indian Industry,
The Mysore Metal Ware House,
Chikpeta, Bangalore city.**

పిత్తడి గిన్నె తట్ట.

ఈ కుండితుల వారి శిష్యావధాన లింకము వశేకములు గలవు
(1898) ప్యాకింగు-పాస్టేరిజింగులు ప్రత్యేకము క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

ప్రకటనము

1721

విశాఖపట్టణముజిల్లా, విజయనగరము పంచాయితీ
సముదాయ సంబంధించిన సింహాచలము గుడిదగ్గర
నున్న ట్రేపు చావడిదగ్గర 1328 వ ఫిల్మ్
బాగ్గత చేయబడిన శిరోజములు సింహాచలము
లో 17-10-19 తేదీని బహిరంగముగ వ్రం చేయు
బహుళ. రైలు స్టేషనుకు (బి ఎస్. ఆర్) కొండకు
రోడ్డుమార్గమునకు 3 మైళ్లదూరమున నున్నది.
శిరోజములు ఈ దిగువ ప్రాంతమును ప్రకారము
3 దినములుగా వర్షరచబడియున్నవి.

ఒక అడుగు మొదలు 1 1/2 అడుగు వరకు
పొడవు గల వెంట్రుకలు 1056 పావులు.

8 అంగుళముల మొదలు 12 అంగుళముల
వరకు పొడవుగల వెంట్రుకలు 1056 పావులు.

8 అంగుళములకు లోపల పొడవుగల వెంట్రుకలు
5390 పావులు మొత్తము 6752 పావులు.

ఇతర వివరములు కోరువాడు విశాఖపట్టణము
జిల్లా సింహాచలం గుడి అమీనుగారి వేర
ప్రాసికొనవచ్చును.

కే. ఎస్. ముత్తయ్యగారి

(1821) ప్రఖ్యాతిచెందిన
వారపట్టు అంగవస్త్రములు, చీరలు.

ప్రతిదినమున బాగా ఉత్పత్తికొనుటకు చాల
ముక్తమై చాలా వేలగాని బట్టలు చేయగాను
ఉండును

6 మూరలు 44 అంగుళములు	ప్రయము	రూ 4-12-0
"	"	" 5-0-0
7 " 50 " "	"	" 6-8-0
"	"	" 7-8-0
16 మూరలు చీర 44 అంగుళములు	"	" 18-0-0
"	"	" 18-0-0
12 మూరలు 42 అంగుళములు	"	" 9-0-0
"	"	" 12-0-0

అన్ని విధములైన పట్టురకములు దొరకును.
క్యాటలాగు ఉచితము.

**K. S. Muthiah & Co,
SILK HOUSE, BENARES CITY.**

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస

విశేషాభ్యుదయము. తెలియదగిన. ప్రతిదినము శివరాత్రు
దినము. కొద్ది కరుణామూలము మిగిలియున్నది. శివరాత్రు
ప్రతి 1-వ తు 0-12-0, పాస్టేరిజింగు 0-8-0.
శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, గోదావరీపేట, మద్రాసు.

1690వ పాకెట్ గడియారము

మిగుల మేలైనది. అందమైనది. ఈ గడియారము
లోపల తెప్పించుకొనుచుంటే ఒక ఫోటో టెక్
శేనా క్లిష్టమైన సహా బహుమానము ఇవ్వబడును.
గడియారము బహుమానమునో సహా
రూ 8-8-0. హంతేతిగడియారం, లోహపట్టు వహా దు. 8-0-0.
V. T. Amball & Co., Sowcarpet Post, Madras.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమౌషధము

తల నొప్పుము
తల నొప్పులకు
జేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ కైకము మీకు
జయ్యబడును
వనమూలికలచే
చేయబడును.
నువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని దబ్బీలో
వెలకొనెదాము.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి.ఎస్.

డి. లింబుకెట్టి వీధి, నువరాను 108, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బాంబాయి

ఆంధ్రపంచమాభివర్ధక సంఘము

గూడూరు - రామచంద్రరావుగారు.

శ్రీరమ కుష్మింది యున్నను, సంఘముయొక్క సామాన్యపు దుస్తులను నిరసించుచున్నది, ఆ కష్ట కియొక్క మూర్తియందొక విధమగు సాకర్షణ క్రింది. ఆ మొగమునందు కన్నులయందును ఆమాయకర్మమున, నిగ్రహాత్మకము, కార్యకర్తము, కష్టమగుచుండును. ఉన్నతమైన శ్రీరమ, ఎండిపోయి మౌనమయి యున్నాడని ముగించుచు, నడుమను కొక మొద్దుట్టు, గూడికట్టు, దానిమీద నెంక తోలు పటకా, చెట్టుల శ్రేణు చొక్కాయితేను. కొలుతేను. మైంపు దేయొక మొద్దుట్టు ఉత్తరీయము మాత్రము ప్రేరణించుచుండును. యాధునిక యువకులలో సంఘముయొక్క సేవకై ఇతరంభార్యమైన ఆత్మసమర్పణమును కేసిన ధీమతు మతీయోగంజనవదలు. కద్యులయందు, విద్యాంశుడు, పూజనీయుడు. సంకన్నదు మీన్నట్టి ఆంధ్రవేళపు సేవకై సులభించిన దైవ్యకాలి, గూడూరు రామచంద్రరావుగారు మొన్న కొందఱు రెండుకులము వెంటవేసికొని ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యస్థానమునకు వచ్చిరి. అప్పుడు వారిని నాకును నీద్రొది సంభవము జరిగినది.

ప్రశ్న:- పంచమలలో మియధనయనం పన్న పాతకాలము గురిచాడలో నన్నది?

జవాబు:- మాయాలో ప్రత్యేకముగా పంచమల నిమిత్తమై పాతకాలము శ్రేణు ప్రత్యేకపాతకాలము సాకు విశ్వాసములేను. మాయధనమున నెంక పగటి పాతకాలము నొక రాత్రి పాతకాలము నన్నది.

ప్ర:- ఈ క్షితి పాతకాలమును రాత్రిపాతకాలమునకు, ఎందఱు విద్యార్థులు నన్ను?

జ:- పగటి పాతకాలలో దాదాపు నూరుమందియును రాత్రి పాతకాలలో పాతిక, లేక, నూర్వందమియును, విద్యనభ్యసించుచున్నారు.

ప్ర:- ఏయే, కులముల వారిపాతకాలలో చదువుచున్నారు?

జ:- అన్ని కులములవారు మాపాతకాలముల నున్నారు. బ్రాహ్మణుల పిల్లలును, చెంచుల, ఎరకల పిల్లలును, మాలమూడి, పాకీవాండ్ర పిల్లలును అందఱును గిరికి మాయందును, సోదరభావముతో కలిసి చదువుకొనుచున్నారు.

ప్ర:- ఇందు, విషయమై మీ ఊరిలోని, వారేధమయిన, అటుగతను కలిగించుటలేదా?

జ:- లేదు. మనము, పోయి, వారి నాడేపించునపుడును, వారిని నూపించునపుడును, ప్రేరణము నుపయోగించునపుడును మాత్రమే వారాయంజములను కలుగ జేయునలే కాని లేయెడల మాకుటాదు.

ప్ర:- ఈ క్షితిల కందఱు లీరమును మొదలయినది కలదా?

జ:- లీరములు శ్రేణు, పుస్తకములు, బలవములు, మున్నగు కలికలను నన్నిటిని మేమే, వీరలకు ఉపయోగపరిచుచున్నాము.

ప్ర:- పాతకాలములను ఎందఱు ఉపాధ్యాయులు పని చేయుచున్నారు? వీరలకేముల నెల్లు ధరించుచున్నారు?

జ:- ప్రస్తుతము బుద్ధుమేష్టయు పనిచేయుచున్నారు. వీరలకు వారివారి యోగ్యత సమరంపి, 15 రూపాయల మొదలుకొని 9 రూపాయల కంటకును, శీరముల నిచ్చుచున్నాము. ఇంకొన్ని వారెక్కువ సంపాదించ లేనిది కాదు. వీరును, మాయకర్మమైన సభ్యులనుగిరి మాకు సహాయము చేయుచున్నారు మొత్తమున కేక 50 రూపాయల చొప్పున 600 రూపాయల ఖర్చు మాకుగలదు. ఆ మఱిచినాను. ఈ ఆలయ, దలలూ దీపాభిరూప ఊరివారిచ్చు భక్తులచందాలన 140 రూపాయలకంటకు వచ్చును. గర్భమేటు గ్రాంటువల 250.850 రూపాయలవచ్చు కచ్చుచుండును. క్షితి న-అని యాని.

ప్ర:- మీరు 600 రూపాయలవచ్చును గలదని చెప్పితిరికదా? మీరిని రెండు, మూడుకందలు నెల్లు సమమును చున్నది?

జ:- (కొంచెము చెడగవుతోడను, సంకచము తోడను) అతిక్కువైన మొత్తమును నేటివఱకు నేనేధరించుచున్నాను.

ప్ర:- మంచిది, మీపాతకాలములను ఎన్ని క్షామలకంటకు చదువు చెప్పించుచున్నారు? ఇట్లు చదువుకొని పిల్లలలో

మార్పులుగ మాలమూడిగల, పాకీవాండ్ర పిల్లలు చదువుచునది తరువాత నేమి చేయుదురు?

జ:- ఈ పాతకాలములందు ప్రయత్నములు చేయవలెను. ప్రస్తుతము 15 మందివఱకు ఎంచుచు విద్యార్థులు గలరు. కొందఱు పగటిపూటకు, మతీకొందఱు రాత్రిపూటకు, వారి వీలు ననుసరించి చదువుచున్నారు. వీరు ప్రయత్నములు జరిపినచో, మంచి మార్పులు-అనగా, ఉపాధ్యాయ పదవులు-లభింపగలవు. కాని, వీరి సంపాదనము కూడ సుసార పోషణ జనకు అరవరచుకుంటేలే, మధ్యలోనే చదువులమాని, నాగరిక సంపాదించుకొనవలసి చదువుచున్నది.

ప్ర:- ప్రస్తుత పాతకాలము గాక, మతీముక ఉన్నత పాతకాల పాతకాలము మీరు స్థాపించుచున్నట్లు తెలుస్తున్నది. నిశ్చయమా?

జ:- అవును. ఈ అట్టేలను నెలకండికాని, లేకన్న, కొత్తకందర్శనము ఆరంభము నుండిగాని, యాయున్నత పాతకాలము పూర్వంభింప నున్నట్లునై యున్నాను.

ప్ర:- ఇట్టి పాతకాలము స్థాపించి, శ్రేణుల మూలముననే విద్యను బోధించుటలేక, మనవిద్యార్థులకు చాలపోతానాకరముగ నుండును. కాని యిది చాల కష్టమునతో గూడిన పనికదా?

జ:- ఈ పాతకాలలో శ్రేణులములముననే బోధజరుగును. ప్రభుత్వమువారు మందర విద్యార్థులనుకై 800 గజముల స్థలము ఉచితముగ నిచ్చియున్నారు. ఇప్పటికి గోడలు లేచినవి. కట్టుమాత్రము పూర్తికావలయును. తొమ్మిదియూ పూర్తియయి, మందము తయారగు నప్పటికి 6000 రూపాయల కష్టమగును.

ప్ర:- ఈ కష్టమునకు గాను శ్రేణులనుండి మిక్తమైనను సహాయము లభించినదా?

జ:- ఇప్పటికి నేనెరి సహాయమును గొందుండలేదు. ఇది పూర్తియైపిమ్మని ప్రభుత్వమువారు మూడువేల రూపాయలవఱకు సహాయము నొసగెదమని వాగ్దానము నిచ్చియున్నాడు. మిగిలిగ కష్టమును భగ్నాత్ములెందు నియ్యిరయెడల సహాయ: నేనే ధరింపవలసి యుండును. ఇంకవఱకు జరిగిన కష్టములందయు నేనే తహించుచు వచ్చితిని.

ప్ర:- ఈ కుండియు పూర్తియై తరువాత, నెన్ని గజలుండును? ఎందఱు పట్టుదురు?

జ:- ఇందు విశాలములగు రెండు పెద్దవోలు అందును, రెండు వందల విద్యార్థుల వఱకును పట్టెదను. కాలవనయెడల విస్తరిండు లేపిండు వచ్చును.

ప్ర:- ఇప్పటి విద్యావిధానమునం శ్రేయోపాయములుండునా?

జ:- ఇక్కడ ఒకటవక్లాసు మొదలుకొని ఎనిమిది క్లాసులవఱకును, అన్ని పాతకాలము శ్రేణులమునకే, బోధించెదను. మతీయు, నూర్గురు పంచమ విద్యార్థుల నివాసములను, అన్ని పాతకాలములను, ఏర్పాటుచేయ సంకల్పించినాను.

ప్ర:- ఇట్టి సదుపాయములకు పంచమలకు లభింపజేసి వారిలను విద్యార్థులయగక, ఆత్మగౌరవ పరచుగను, మొన్న సమకట్టుట చాల భావ్యమైన కార్యము. దీని పోషణమునకు గావలసిన ద్రవ్యమునకై ఏర్పాటు లేమి చేయుచున్నారు?

జ:- ఇందు నా ఘనకార్య మేమియు లేదు. పంచమలను నిరీరకులములతోట స్థితికి దెచ్చుటకు మన ప్రయత్నములకు వీరు అడ్డమవుచున్న నే యుండును. వీరల నచ్చునీతికి దెచ్చుట మన ధర్మము. ఒక్కొక్కరాలని భోజనపు ఖర్చులకు కనీసము ఆయిదు రూపాయలను గట్టుకొన్నను, నూర్గురు బాంబులకు కద్య గలవులకై నెలకు 500 రూపాయల లంచము బట్టెను. వీరల విద్యాభ్యాసమునకును, భోజనమునకును అను కష్టములతో ప్రభుత్వమువారు సగము భోగమును ధరింపకచ్చునను విద్యార్థులు సాగుగలరు. మందలాధికారులును, స్థానికాధికారులును నీ ప్రతిష్టాపకముపట్ల మొదటినుండియు ను సాధుభూతి చూపుచునే నిచ్చినారు. ఇందువలన దొర్తమువారి సహాయము గొంతవఱకు లభించును ధైర్యము నాకున్నది.

ప్ర:- దొర్తమువారు సగమువంతు సహాయముచేసి నను మిగిలిన సగమును నెల్లు పూర్తిచేయుదురు?

జ:- క్షితి నగమును మనశోభులు ధరింపవలయును. లేదా, నేనే ధరింపవలసి యుండును.

ప్ర:- అయితే, యిచ్చుట చేతిపనుల నేమైనను నేర్చుచుండు?

జ:- పంచమలలో ఆత్మగౌరవమును శ్రాభిమానమును గల్గించుటకై విద్యను బోధించుటయే మాయాద్దేశము. చక్ర, భూగోళము, మతము, వీరితో నాటు కొన్ని చేతిపనులు గూడ నేర్పెదము. మాపాతకాలలో చదువుకొనువారు నేలకాన్పులనుండు ప్రవేశించి తరు ప్యాకర్షణమును గోల్పోవలసి పనియుండదు. నేతపని, రుద్రంగము, పూలతోటలు, కూరపాడులు చేయుట, ఫలకృతములకు బెయిటు-మొదలగు పనులకు నేర్పించెదము ఇందు ప్రతివిద్యార్థి యును. నేతపనిని, పువ్వులు, కూరలు, పండ్లు వీరి సంబంధించిన పనులను విధిగా నేర్పుకొనవలసి యున్నది. ఆపరము హెచ్చికొలది, కృత్తులకు సంబంధించి: కద్యలను బోధించుటకును ఏర్పాటు చేయించెదము.

ప్ర:- పంచమలలో కొందఱిని మత ప్రచారకులు గ క్షితియకు ప్రయత్నించు చున్నారని విన్నాను. నిజమేనా?

జ:- ఈ యభిప్రాయము నాకు చాలకాలము నుండి యున్నది. పంచమలకు ముంపు బయటనుండి యెంత సహాయము చేసినను, దానిలాభము స్థిరమైనది కావలదు. పంచమల దుష్టిని పంచమలే గ్రహించి వారియభివృద్ధికి వాతే ప్రయత్నించు చేయవలెనట యథార్థమైన సంస్కరణములు నెలవేరవు. ఇందువలన, పంచమలకు హిందూధర్మమును మాత్రమే కాదు. పంచమ కులమునకు సంబంధించిన సమస్యలను, అనగా సమాకారము, శ్రమ, కష్టములు ఆరోగ్యము మున్నగు విషయములను బోధించుట కొందఱు యువకులకు ప్రత్యేకముగా గలది వీరల మూలమున పంచమల యభివృద్ధికి ప్రయత్నించు చేయుచును.

ప్ర:- ఇట్టి గొప్పపనికి ద్రవ్యసహాయము కాలవసి యుండును. మతీయు, దీనివై నుత్సాహమును ఆభిమానమును మన శ్రేణులలో బుట్టించవలసి యున్నది. ఇందునకు మీరే మార్గమును దొరుకుచున్నారు.

జ:- అవును. ఇట్టిపనిని మనశ్రేణుల నోడుపాటులేనిది నిర్వహించుట కష్టము. పంచమలను మనవారు కక్షింపుట వలననే, వారలకు మన ధార్మికశక్తిను గలవక పోవుటవలననే, మతాంతకులగుట మాత్రమే కాదు, మన శ్రేణిలోకి జీవనమువఱకును ప్రతిబంధకు లగుచున్నారు. వీరల యభివృద్ధికి మనము చేయవలసిన దానినంతయు చేయకలేము. ఇందునిమిత్తమై, పంచమాభివర్ధకసంఘము మన సొక సంఘమును స్థాపించి రిజిస్టరు చేయించుట యునని అనుకొనుచున్నాను. ఈ సంఘమునకు మన ఆంధ్రదేశమున సంకర్షణమునకు 10 రూపాయల చొప్పున నిచ్చువారు చేయుమంది సభ్యులు దొరికినయెడల, వీ క్షితివారము చక్కగా జరుగగలరు సంఘము రిజిస్టరీ చేయబడుట తోడనే ఒకసారి మన యాంధ్రదేశమున సంచారము చేయదలచి యున్నాను.

ప్ర:- పంచమలలో కొందఱు కొరక శక్తిను గల ఆవేదయని చెప్పితిరికదా? ఇందునకు తగిన యావకులు మీరే క్షితిలో లభించెదరా?

జ:- నాదేశము? మెట్టికర్మలేమను పొన్నవారును ఆయెరు నెకందరి పొన్నవారును మేలగుచ్యెము, మేము కచ్చెదరని యుకుచున్నాము ఇట్టి బుద్ధివంతులను రెండు సంవత్సరముల ప్రత్యేకపు శక్తిను గలవనచో, మంచి యావశ్రేణులకు జేయుట నులభము.

ప్ర:- పంచమలకు హిందవులవై నిభిమానములేదని చెప్పెదను. ఇది నిజమా?

జ:- (వ్యవహార) ఇది కేవలము అబద్ధము. మనము కొందఱికి వారి మందు ప్రేమ లే: పోయినను, వారు మ:లను గాఢముగా ప్రేమించుచున్నారు ఒకవేళ వాటిలో కొందఱు మన యందకు ప్రేమ క్షీణించు చున్నాను, ముంపు వారి నేనేనే వారి ప్రేమను సంపాదించు కొనుట మిగుల నులభము. రక్షణమై కులము జూడును. వీరిలో కొందఱు పంచమల గూడెములకు బోయి, వారితో గలియుచు వారితో భుజించుచు, అభిమానమును ప్రకటించుచు గూడెములకు గూడెములకు కైస్త్రుల మతములతో మార్పుచున్నాను. మాకుదిచాడ, కయకలూరు తాలూకాలలో క్రయస్తరములకు సలంబించువారికి, ఏమియును నూరును, ఋణమిచ్చి తరుప్యాధీనము చేసికొనుచున్నాము. ఎంతకాలము మనశ్రేణులు ఇట్లు ఉపేక్ష చేయుదురో తోచకున్నది. ఒక మూల సనసంఘము జీర్మించుచున్నది. లక్షలకొలది పంచమలు అన్యచరకులకు లగుచున్నాను. ఆంధ్రుల దేశహితైక జీవనమును, ధర్మనిరతియును, కార్యోత్సాహమును, నికమితరమును సమస్తా పరిష్కారమునకు తోడుపడుననియు, వారి యుద్యమమునకు తప్పక తోడు పడుచుననియు, నాకు దృఢమైన విశ్వాసమున్నది.

ఆ. నారాయణ రావు.

మేడూరు చానల్ ఓవర్స్యూరు.

తప్పిరీకులు-తూములు.

మేడూరురయితుల ఇక్కట్లు.

నితటిసామన వర్షములేమిటి కాలువలకు నీరురాక కంటికి నశించినవని కొందరు... ఈ వర్షవరకు కృష్ణానది కిందగా కట్టల నానకొని ప్రవహించుచున్నది.

నాగు కేటికాలునకు పిరంగిలాక్షనకు ఎగువను పుట్టిన మేడూరి ఛానల్ అను చిన్న కాలువయున్నది. ఈ కాలువమీద నధికారియే రావులపర్తి నూతనసారాయణ యను పేరుగల ఓవర్స్యూరుగాడివై మున్నది.

దైవసహాయమే లేనియెడల నీదెబ్బతో రయితులు ఊర్పుకొనిన లేతవరి మొక్కలు చచ్చిపోవలసివచ్చే. కాని భగవంతుని కృపవలన ఈ తూము మూసివై కనరాజుగారి వర్షము సమృద్ధిగా కురిసి కొన్నిరోజులు నీటితీమిడి కన్నించుచుండలేదు. తిరిగి నదిచేత నీరులేక ఎండిపోయెను.

మేము:—అయ్యో! మా తూము మూసివై 15 రోజులయినది. కాలువలకు నీరు సమృద్ధిగా నన్ను మా భూము లెండిపోవునని తపిస్తోంది. క్విరలో అతూము తెరిచినయెడల వస్త్రము సంధించును.

ఓరు:—మీరు దిగువనున్న భూములవారికి మీరు నీరు పోనిచ్చుటలేదని నాకు తెలిసినది. మీరొక్కరు దగిలెటుల తూము చక్కగా మూయించినాను.

మేము:—అయ్యో! అట్లుకాదు. ఇదివరకు వర్షము లేమి చేతను మీరే నిర్ణయించుచున్న చిన్నతూములన ప్రవహించు నీరు దగ్గరలోనున్న భూములకు మాత్రమే సుపావును చేతను, పిరిగనున్న రయితులకు చాలనిమాట వాస్తవమే. కాని మొన్నటి వర్షములే మీరు తూము మూయించినను నింతవరకు భరింప గలిగితిమి. తూము మూయటచే అందరిభూము లెండినవి. కొందరు నీరుపోని కారణముచే తూముమూసి అందరకు నీరు లేకుండచేసి నామనుట సహేతుకముకాదు. మాకర్థమగుటలేదు.

ఓరు:—మొన్నటినిటియెద్దటిలో అతూము క్రిందభూమిగల పాలెమకరణముగారు వచ్చి అతూములన భూములు లేది ముటలేదనియు గండికొట్టుకొని తడుపుకొనటకు ఉత్తమ పియదనియు, నిన్ను అడిగి క్రి దటివర్షము తప్పిరీకు బాకీలేమ నాను ఈ సంవత్సరము తప్పిరీకుడెప్పుడు తీసికొని మిగత వైక మియ్యరి నాకు రు 50 లు నోటు ఇవ్వబోగా గండి పెట్టుకొనటకు మాత్రము వీలులేదని చెప్పినాను. అంతట ఆవిరణం పెట్టబోయి యంతవరకు రాలేదు. ఆయనవచ్చి మాటలాడినపుడు చెప్పెదను.

మేము:—అట్లునెదిలేది? నిర్బంధము యేమి? ఈ రోజున తూము తెరచియెడల వస్త్రము సంధించును కాబట్టి తెరచివేడెదను.

ఓరు:—నాకు పరియున్నది. పర్యాయతీని ఆలోచించెదను. ఇక మీరు కర్తుడు.

ఈ సంధానమును బట్టి మేమియ్యవలసిన తప్పిరీకు వైకము సమర్పించినకే తూము తెరచరని తేలిసింది. దైవము చే ప్రసాదించబడిన నీటిని మా భూములకు పెట్టుకొనటకు మీరు ఆలోచించున జేమి? మాదుపు సమర్పించే వరులు వీరితోచన అంతయుగాదు. ఈలోపున సంధించు వస్త్రమునకు రయితు చచ్చిపట్టుండలేకు. ఇటువంటి అన్యాయములు పెట్టుకొనినను రహితు డి. పి. డబ్లి ను వారికి నప్రయోజన యండక తప్పదు. ఇదివరకు అనేకంల వీరిమీద ఫిర్యాదులుచేసి బయ్యుచున లేకపోవుటయే కారణము. క్విరలో ఇన్వెస్టర్ బోర్డు తీర్పుడివగాని రయితునకు న్యాయము గలగదను.

యలమంచి-అంకయ్యచౌదరి. మేమూరు. గుల్లపల్లి-నాగయ్యచౌదరి.

కర్ణాటక సభ

కాననవభ్యులకు విందుచేయుట

కన్నడభాషయు కాకపోయినను కర్ణాటక విషయము లందు సావధాని గల నియోజిత కాననవభ్యులకు మొన్న సాయంకాలము కర్ణాటక సభవారు విందుచేసిరి. మా|| భాను బహదూరు అబ్దుల్లా హాజీ కాసీము సాహెబులు, మా|| మాధవను రాజు, మా|| పి. శివరావుగార్లు విందుకు విచ్చేసిరి. ఆనారోగ్యముగా నుండి టచే మా|| ఎన్. కుల్చారావుగారు విందునకు రాజాలరైరి.

కె. యు. కృష్ణారావుగారి "కొహినూరు" భవనమున విందు జరిగినది. కర్ణాటకులును ఇతరులును చాలమంది వచ్చిరి.

నాల్గో శేషగిరిఅయ్యరు, ఆర్ అనుబద్ధు, మహమ్మదు ఇబ్రహీముసాహెబు, పి. నారాయణమూసన, డాక్టరు సంజాయి డరావు, ఎన్ గరి సామి శే. ప్రి, పి. సంబంధము మొదలయారు. వి. వి శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, సి.ఎస్. గోవిందరాజ మొదలయారు, జి కృష్ణస్వామి అయ్యరు, వి. రంగవడీచేల మొదలయారు, ఎన్. కలుగనాలశెట్టిగార్లు మున్నగు వ్రులు ఖులు కలవురు వచ్చియుండిరి

స్వాగతోపన్యాసము

ఫలహరణులు, గాంధీ. భాయాకటముకు తీయుట చున్నగునవి జరిగిన పిదప రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామారావుగారు స్వాగతోపన్యాసమును చేసిరి.

ఇంతవరకును కర్ణాటకులు కాననవభయను గూర్చి తగిన శ్రద్ధ పుచ్చుకొని యుండలేదు. కాననవభయం కర్ణాటకుల సభ్యుల చాల స్వేచ్ఛగా నుండెను. అదృష్టవశమున నీసారి కర్ణాటకులు నలుగురు కాననవభ్యులుగా నుండుట కటన్ధించి నది వారిలో కొందరు కర్ణాటకులు కాకపోయినను కన్నడ భాషతో సభికును సంబంధము కలిగినవారగునన్నారు. మా|| పి. శివరావు, ఎన్. కుల్చారావుగార్లు కర్ణాటకులు. వీరి మాతృభాష, కర్ణాటకభాష. మా|| భానుబహదూరు అబ్దుల్లా హాజీ కాసీము సాహెబుగారు కర్ణాటక భాషములోని దక్షిణ కన్నడ బెల్లాలో జన మొందిరి. వారి కుటుంబ మునుండల మాన చిరకాలమునుండి నివసించుచున్నది. మా|| కొల్లంగోడు మాధవను రాజుగారు మాకు హేతులు. వీరివరకు మందలవాను లు గాన వారిని ప్రతినిధులుగ జే మంగీకరించితిమి. మా కుండలను గూర్చి వారు ఎక్కువ శ్రద్ధ కహించినవారు. ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రులైన ఈ నలుగురు ప్రతినిధుల సహాయము భావింకే కుక్కడదా కాగలదు. ఈ సంవత్సరమున కన్నడభాష గూర్చి యింతక తెలుపగోరెదను. ఈ సభ స్థాపితమై ఒకవత్సరమయ్యెను. వైసురు, కొడగు, చెన్నపురి, మైసూరు, బాంబాయి మున్నగు హిందూభాషాలోని యితర రాష్ట్రములనుండి 10,525,769 గరు కర్ణాటకులు కలరని నేను తెలిపిన మీకు వింతగా తోచవచ్చును. కన్నడభాషను వీడి బాంబాయి, మైసూరు, బాంబాయి, తిరువాన్కూరు, కేరళసర్కారులు మున్నగు వ్రుభాషలకు పోయి నివాసముల నేర్పరుచు కొనినవారు కాకపోయినను మాతృభాషను ఆచారములను మరచి ఆయా భాషలకు చేరువలను ఆచారములను ఆకలించియుచున్నారు. ఇందువలన వీర్యతయమును మృదులము పోవుచున్ననుమా తృభాష సౌందర్య స్వభావ నుస్వరములను గోలుపోవుచున్నది. కేరళల యాభాష సరికయింప జేయదగిన వన్నియును పోవుచున్నవి. ఇట్లుపేక్షించిన కొన్నిదశలు గడయసరికి ద్రావిడ భాషలందు కర్ణాటకము తనకుగల పున్నతస్థితిని గోల్పోవుటగూడ కటన్ధించ గల దను భయము కలుగుచున్నది. ఇట్టి దుర్దశను నిరోధించుటకును కన్నడభాషను మాటలాడు వారియందై క్రమము కలిగించుటకును కర్ణాటక భాషను వాఙ్మయమును చదువుటయందాసక్తి కలిగించుటకును కర్ణాటకుల స్థితిని చక్కజేయుటకు నొకవత్సరము క్రిందట నీసభ చెన్నిపురయంద జేర్పరుపబడినది. కర్ణాటక రాష్ట్రము త్రిశ్రేణిముగ నేర్పరుపబడునట్లు చేయుటయే మాముఖ్యా కయమైనను త్రిపురము కర్ణాటక విశ్వవిద్యాలయమును బడయుటకు మాత్రమే మేము సర్వవిధముల పాటుపడుచుంటిమి. ఇందులకు తామందరకు తోడ్పడలేదని కోరుచున్నాను. ఇది అల్పమైనను ఆ మాఖ్యము కాదు. ఇందులకు విధాన మింకను పూర్తికాలేదు. పుత్రి యైనంతనే మీ ఆలోచనను సహాయమును సహకారమున చేపట్టెదమ. కాననవభయందు మీ స్థితికాలము పూర్తి

యగు లోపల మీరు కర్ణాటకమునకు కొంత ఆసక్తిగలవారు బడయగలగుదు రనియును మీరక్కడ సంక్లిప్తిగో 1వశం నింత గలగుడుమనియును ఆసించుచున్నా మని రామారావుగారు హాస్యపించిరి. ప్రజలకందరకు నుకయోగపడు జ్యోతిషమును ఆరోగినిగ రాచారిగాను కన్నడ భాషలోనికొమ్మల, పిచ్చుట సభాకార్యదర్శి కోరగా ఆర్ నారాయణయ్యరుగారు గూడ కొన్ని విషయములను తెలిపిరి. వాటివై మత్యములు లేకుండ గాధమగు నైకమత్యమును కలిగింప నలయునని సభవారు యభ్యుముగా కోరుచున్నారు. వాటియక భేదములున్నను వికమత్యమును కలిగించుటకే ఈ సభ ఏర్పరుపబడెను. ఈ సభ ఆదింప బడదగినదని అతిథులకు తోచినచో వారందులకు సహాయము చేయదగును. కర్ణులు చేసిన సత్కారమున కతిథులు కృజ్ఞులుగానుండుటయే వారికి శ్రత్యము. కాననవభ్యులు తమ విధుల ననుకూలముగ నిర్వర్తించ గలగుదురు గాక యని కోరెదమని ఆయ్యంగారు నడిచిరి.

అతిథులకు స్వాగతమిచ్చుచు పరసింగ రావు, జే. అబ్దులా కీరావు, రాజగోపాలా చార్యులుగార్లు గూడ మచ్చటించిరి.

అతిథుల కక్షమున మొదట మా|| మాధవను రాజు గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. వారు రైలుకు తొందరగ వెళుటలసి యుండెను. కర్ణాటక సభవారు మహాపూర్వకముగ స్వాగత మొసంగినందులకు వారు కందనము లప్పించిరి.

మా|| పి. శివరావుగారు

శివరావుగారు దీర్ఘముగ నుకన్యసించిరి. కర్ణాటకులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము లభించుట నులభము కాదు. కర్ణాటకులు భాషానం దంతటను చెడుపోయియున్నారు. వీరి సందర్శని సమకూర్చుట చాల కష్టతరమైనకార్యము. ఆంధ్రులు బల్లారిని తిరురాష్ట్రమున చేర్చుకొన ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆంధ్రులలో చేరుటకుగాని, కర్ణాటకులలో చేరుటకు గాని బల్లారివారికిను నిశ్చయించుకొని యుండలేదు. ప్రభుకము నియోజింక బడిన సభ్యుల కాలపరిమితి ఎంతక్వింతో ముగియునో తెలుక వీలులేదు. గాన ప్రతినిధు లందరకు వై మత్యములకు నీడి తేకమునకు మేలుచేయుటకు ప్రయత్నింప దలసి మా|| శివరావు గారు నడిచిరి.

మా|| భానుబహదూరు

అబ్దుల్లా హాజీ కాసీము సాహెబుగారు:—నేను దీర్ఘ కాలము సభ్యుడనుగా నుండుట కటన్ధింపదు. ఈ స్వల్పకాల మందైనను సభ లంతగా జనకపు. వాదక వైసంకరకు నేను వసలేదెదను. ప్రతినిధులందరు నైకమత్యముతో నుండుటయే కర్తవ్యమని సాహెబు గారు నడిచిరి.

గోదావరి లంక పొగాకుచుట్టలు

గోదావరి లంక పొగాకుచుట్టలు మా కంపెనీలో వెలకు బహుసర సముగా దొరకును. మంచి కనివారివల్లను అనేకరకములు తయారు చేయబడుచున్నది. నలయువారు యీ క్రింది అడ్రస్సునకు (నాసిన వి.పి.గా కంపెనును. చుట్టల సాంపిల్లు, వాటిఫరలు కోరవనిదట కంపించడ మవును. చిరు నామా:- ప్రొవైట్రింగు, గోదావరి లంక సిగర కుక్కను, మానుపేర, కృష్ణాదెల్లా (1725)

4-oz. Re. 1-12. 8-oz. Rs. 3-12. VITAFER "PICKS YOU UP" the more quickly and the more surely because at the same time IT BUILDS YOU UP. The nerves are FED, not merely stimulated; the blood is enriched; and the entire system revitalised. Obtainable from SPENCER & CO. LTD., MADRAS & BRANCHES.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ ఆగష్టునెల 15-వ తేది

శుక్రవారము.

కృష్ణా డెల్టా భూములు

రయితుల కష్టములు

కృష్ణా డెల్టాయందు రయితులకు అసంతృప్తికి గారణములు పెరుగుచున్న వని రయితుల యాందోళనము తెలుపుచున్నది. ఈ యాందోళనమునకు గారణము పాలకు లవలంబించుచున్న సంకుచితవిధాన మని వ్యక్త మగుచున్నది. కృష్ణానది కానకట్టు కట్టుటవలన 1917-18-వ సంవత్సరము లందు 7,23,878 యకరములు మొదటిపంటకును 5578 యకరములు రెండవపంటకును సాగుయినవి. కృష్ణా డెల్టా క్రిందను సాగుగాదగినవి 10,00,000 యకరముల భూములు గలవు. ఇప్పుడు 724,000 యకరములు సాగుచున్నవి. డెల్టావిధానమువలనను 725,000 యకరములు మాత్రము సాగునని మదింపుచేయబడినది. మదింపునకు మించి సాగుచున్న భూములను మాగాణి పంటనుండి తొలగించుటకై పాలకులు యత్నించుచున్నారు. సాగునకు లాయకుగనున్న కేషింగిన 1,70,000 యకరములకు నీటియారామునుగలిపించుట వివేకముగాని సాగునుండి భూములను దొంగించుట వివేకముగాదు. ఇప్పుడు సంవత్సరమునకు కృష్ణా డెల్టా భూములందు 5 కోట్ల రూప్యముల పంట పండుచున్నది. డెల్టా భూములవలనను 1917-18 నందు 4,73,920 రూప్యముల తీసువయును సిస్తును వసూలైనవి. ఈ సాగువలన నాయేడు 28,91,211 రూప్యముల సకరాదాయము ప్రభుత్వమునకు గలిగినది. ఈ యాదాయము 1916-17 కంటెను 1917-18 నందు రూ 1,85,703 లు పెరిగినది. ఆనకట్టుకు నీటి కాలువలకు వ్యయము చేసిన 260 లక్షల మొత్తమునకు వడ్డీ రూ 5,31,993 లు పోను రూ 23, 9 218 లు నికరమైన లాభము ప్రభుత్వమునకు గలిగినది 100-కి 14½ పోషన ప్రభుత్వమునకు సాగునకు లాభము గలిగినది. డెల్టానులకై 1917-18 నందు ప్రభుత్వము వారు రూ 1,26,586 లను వ్యయముచేసిరి. ఈ వ్యయమైనను చిల్లరపనులకు చేయబడినదిగాని పెద్దపనులకు చేయబడలేదు. గతసంవత్సరమునందు కృష్ణా డెల్టా కాలువల మీదను రూ. 5,74,89,712 విలువ గల 53,28,773 అన్నులసరుకులు తీసుకొనిపోబడినవి. సరకుల రాధార్యమును ఒక సంవత్సరము నందు అయిదు రెట్లు పెరిగినవి. డెల్టావిధానమువలన సాగుబడి భూములు వృద్ధియగుటకును నీటి రాధారి సాధనములు వృద్ధియగుటకును సాధనములు గలవని పై లెక్కలు విశదము చేయుచున్నవి. డెల్టాభూములనుండి వచ్చిన 2½ లక్షల లాభమును ప్రభుత్వమువారు సామాన్య వ్యవహారములకై విని యోగించుచున్నారు గాని డెల్టా ప్రజలలాభమునకుగాని డెల్టా విధానమును వృద్ధిచేయుటకుగాని వ్యయముచేయుట లేదు. డెల్టాప్రజల గమనాగమనముల కవసరమైన నీటిమార్గముల కై నను సొమ్మును వ్యయముచేయుటలేదు. మీదు మిక్కిలి రైలుసెస్సును విధించి రైలుమార్గములను వేయుటకు యత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వము వారు రాబడిని నేవిధముగ నుపయోగించినను

ప్రజల సౌఖ్యమును ప్రజల రాబడిని వృద్ధిచేయుటను గమనించియుండిన రయితులయందు దాందోళనము ప్రబలియుండదు. ఇప్పుడు రయితులకుగల కష్టములన్నియును నీటి పారుదల సవ్యముగ లేవందునను డెల్టాప్రజేతములందు రోష్టులు బాగుగ లేవందునను గమనించును.

డెల్టావిధానమును వృద్ధిచేయుట

డెల్టారయితుల సౌఖ్య సంపదలను వృద్ధిచేయుటకు నీటి సప్లయని వృద్ధిచేయుట సాధనముగాని నీటి సప్లయని తగ్గించుట గాని సాగుబడి భూములను తగ్గించుటగాని సాధనము గాదు. నీటి సప్లయ చాలదని ప్రభుత్వము భ్రమపడి పాలకులు వారు మార్గముల నవలంబించిరి గాని సవ్య మార్గముల నవలంబించ లేదు. భూములను పి. బి. క్లాసునుగ విభజించుట ఆయకట్టునుండి సాగుబడి భూమిని తొలగించుట మొదలగు పద్ధతులు పాలకు లవలంబించిన సంకుచిత విధానమునకు నిదర్శనముగ నున్నవి. పి. బి. క్లాసుల విభజనము ఆయకట్టునుండి భూములను తొలగించుట వ్యాయవికల్పములని పాలకులు గ్రహించి రజుటకు వారవలంబించిన పద్ధతిని దిద్దుకొనుటయే సద్విధముగ నున్నది. రయితుల యాందోళనము వలన పి. బి. క్లాసుల విభజనమును పాలకులు తీసివేసిరి. ఆయకట్టునుండి లక్షల యకరములను తీసివేయ వలయు నను సంకల్పమును మానుకొని కొన్ని వేల యకరములను తగ్గించుటకు సాధనములను నిర్మించుటకై పాలకులు ప్రయత్నించుచున్నారు. డెల్టావిధానమును బాగుచేయుటకై ప్రభుత్వమువారు లేవ లే సాధనమును జెప్పిన దాని నవలంబించుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. ఆమార్గముల నవలంబించుట వలనను రయితులకు గలిగెడి నష్టములను నధికారులు యోచించుటలేదు. రెండు యకరముల భూమి గల రయితులొక్క భూమిని ఆయకట్టునుండి తొలగించిన రయితు జీవనాధారము లేక అల్లాడుట పంభించుచున్నది వందల రూప్యములను వ్యయముచేసి కష్టపడి కల్లపు సాగునకు లాయకు చేసిన భూమిని మెరక భూమికి మార్చిన గలిగెడి నష్టమును నధికారు లూహించజాలరు. ఈ మార్గము కేవలము అసంతృప్తిని గలిగించుటకు గారణమగుచున్నది. సిద్ధాన్నమును దీసివేసినపుడు మనుజులకు గలిగెడి అసంతృప్తికి మితిమీర లుండవు. డెల్టాభూముల విషయమై ఇప్పుడు పాలకు లవలంబించెడి పద్ధతులు కొందరి రయితుల సిద్ధాన్నమును దీసివేయుటకు సాధనములుగ నున్నవి. ప్రభుత్వమువారు రిమార్గమును పరిత్యజించి రయితుల సంతృప్తిని చేక సౌఖ్యమునకును సాగుబడి భూమిని పెంచుటకు ప్రయత్నించుట వివేకముగాని తగ్గించుట వివేకముగాదు. సాగుబడి భూమిని పెంచినగాని ప్రజల జీవనోపాధి కవసరమైనపంటలు వృద్ధిని బొందనేరవు. ప్రభుత్వమువారు పంటలను వృద్ధిచేయమని ఉత్తరవులను జారీచేయుచున్నారు కాని భూమిని పంటలకు ఉపయోగము చేసెడి పద్ధతులను విశాలదృష్టితో యోచించుటలేదు. కృష్ణా డెల్టాయందు గలిగిన 50 ఏండ్ల యందు ప్రజలు 100-కి 80 వంతున వృద్ధిని బొందిరి. ప్రజాభివృద్ధికిదగిన రీతిని సంపదలు పంటలు సయితము వృద్ధినిబొందినగాని ప్రజాపోషణము దుర్లభమగును. భగవంతుడు ప్రసాదించిన నీటి నిధుపాయములను సంపూర్ణముగ వికసించ జేయుట ప్రభుత్వమువారి ధర్మమని పాలకులు గ్రహించవలసియుండును. ఈధర్మమునింతవరకును ప్రభుత్వమువారు బాగుగ నిర్వహించుట లేదని విచారణ లందరును సంగీకరించుచున్నారు.

కృష్ణా డెల్టా నీటిసప్లయ

ప్రభుత్వము వారు రిపుడు నిర్ణయించవలసిన విషయము ప్రస్తుతముగల డెల్టావిధానము నే విధమున వృద్ధిచేసిన సాగుబడి భూమి వృద్ధియగును, సాగునందు గల భూములకు నీటి సప్లయ విరిగి వచ్చునను విషయములై యున్నవి. కృష్ణానదినుండి సముద్రమునందు జేరుచున్న నీటిని పంటలకై యుపయోగించవలయును. నీటి పారుదల కేర్పగిన కాలువలను పారుదలకు తగినవాటిని జేయవలయును. కృష్ణాజలముల నుపయోగించుటకై రెండు విధానములు యోచనయందు గలవు. మొదటిది కృష్ణా రిజర్వాయరు విధానము. ఈ విధానమును ఆచరణమునందు బెట్టుటకు అయిదారుకోట్ల రూప్యములు గావలయును. దీనివలనను జరులకును ప్రభుత్వమునకును గలుగగల లాభము వేరొక వ్యాసమునందు విమర్శించబడును. రెండవ విధానము ఆనకట్టుమీదను పెద్దతలుపులు వేసి నీటిసప్లయని వృద్ధిచేయుట యై యున్నది. ఈ పద్ధతి నవలంబించుట వలనను 50,000 యకరములు సాగునకు రాగలవని మదింపు చేయబడినది. ప్రస్తుతము గల లోపములందు ముఖ్యమైన లోపము నీటిపారుదల కేర్పగిన కాలువలయందు గలదని నీటి కాలువలను బుగిలింపిన వారంగీకరించుచున్నారు. ఈ కాలువలు తాత్కాలిక వసరములను బట్టి కల్లపు ప్రజేతములయందును పంకర టింకరలుగను త్రవ్వబడినవి. కాలువలయందు పారెడి నీరు పంటచేలకు సజావుగ పారుట లేదు. నీరు వ్యర్థమగుచున్నది. లోనుట్లమున పారుచున్నది ఈ లోపములన్నియును పాలకులు నీటి పారుదల విషయమై విశాలదృష్టి విధానము నవలంబించినందున గలిగినవి. ఇప్పుడయినను సంకుచిత మార్గమును వదిలి విశాలమైన మార్గమును నవలంబించుట యవసరమని పాలకులు గ్రహించుట యవసరము. డెల్టా విధానము నతయును బాగుచేయుటకై పాలకులు యోచించిన స్వల్పమైన వ్యయముతో రయితులకు ఇబ్బంది లేకుండు 50,000 యకరముల సాగును వృద్ధిచేయవచ్చును. 1. ఇప్పుడుగల కాలువలను బాగుచేయుట 2. కాలువల కట్టలను హెచ్చుచేయుట 3. కాలువల చివరను నీరు వ్యర్థముగ పోకుండుటకై తలుపుల నేర్పరచుట 4. కాలువలను మెరక ప్రజేతములందు త్రవ్వట 5. పంజాబునందు వాడుక యున్న నీటిపారుదల విధానమునందు వలె కాలువలను వెడలుపు చేసి పొడుగు తగ్గించి వెడలుపు తూములను పెట్టి పంతులను బట్టి నీటిపారుదలను జేయుట. 6. పెద్ద కాలువలన్నియును రాధారికి తగిన రీతిని నేర్పరచుట. ఈ పద్ధతులన్నిటిని నిడివరకు డెల్టానులయందు ప్రజేతము గల ఎంజినీయర్లు ప్రభుత్వమునకు సుితకరవి యున్నారు. కాని ప్రభుత్వము వారికి దూరదృష్టి లేవందున నీ కనులను తలపెట్టుట లేదు. ఈ కనులను కొనసాగించుటకై 20,00,000 రూప్యములు గాని కొంచెము హెచ్చుసొమ్ముగాని వ్యయము గావచ్చును. యకరమునకు 20 రూప్యముల వంతున రయితులు పల్లపుభూమికి సొమ్మును జెల్లించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. ఇందు వలన రూ 10,00,000 లు వసూలుగుచున్నది. సంవత్సరమునకు నీటితీరువ వలనను రూ 2,50,000 వసూలు గాగలదు. ఈపద్ధతి నవలంబించుటవలనను ఆయకట్టునుండి ఒక యకరము భూమి నైనను తొలగించవలసిన యవసర ముండదు. డెల్టారయితులందు ప్రజలుచున్న యశాంతి చల్లారగలదు. జేతమునకు ప్రభుత్వమునకు లాభము గలుగగలదు. కృష్ణా డెల్టా విధానమునకై ప్రభుత్వమువారు

288 లక్షలను వ్యయముచేసి 752 లక్షల లాభమును గడింప గలిగిరి. ఈ విధముననే కొల్లేరునకును కృష్ణా దివ్యాయుధ విధానములకును చేసెడి వ్యయమునకు ప్రజలను దేశమును ప్రభుత్వమును పొందగల య పారమైన లాభము వేరొక వ్యాసము నందు విమర్శించబడును.

పంజాబు విచారణ.

నేడందిన న్యూస్ పేపర్లను కత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“హిందూదేశపు ప్రస్తుత పరిస్థితుల జాచిన్, ఎని రాజ్యాంగ సంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టే కేంద్ర మంత్రులయొక్క తేదీని నిర్ణయించుచున్నది. లండనులో నిపుడు వచ్చియున్న రాయబారులలోని మితివాద సభ్యులు సహితము, పంజాబు ప్రభుత్వపు కఠినతలకు వంకర అంగ్ల ప్రజల దృష్టిని మరలించుచున్నారు. మార్క్స్ ఆలోచనావిధిని విధించిన కార్యకర్తలూ వారు విభిన్నముగా వ్యాఖ్యించుచున్నారు. పంజాబు ప్రభుత్వము గూర్చి విచారించుటకు, కేపు ప్రభుత్వము యధ్యక్షులైన యొక విచారణ సంఘమును ప్రభుత్వమువారు తేర్చివేసిన పేద రన్, మాకు తెలియజేయుచున్నది. అట్లయితే మందరము, మార్క్స్ ఆలోచనమునకు పిమ్మటను అతలంబించబడిన పంజాబు పరిపాలనా పద్ధతులగూర్చి, యాసంఘమువారు విచారించిన గాని, సంస్కృతి గూర్చి, పంజాబులోని సంఘములయొక్క, హిందూదేశమున దండెత్తుట ప్రతిఘటించుచున్నది. దీనికి తోడుగ దక్షిణాఫ్రికాలో నాందోళనము బయలుపడి, ఈ ప్రతినిధిగారి స్థానము క్లిష్టము గావించుచున్నది.”

మాంచెల్లరు గార్డీయనుకత్రిక రివీండ్రుడు తన బిరుదమును విస్మరించిన చర్యపై నిటుల వ్రాసెను:

“రివీండ్రుడు ఈ కేసునందును ఆమెరికా కేసు నందును సమానముగ గౌరవింపబడుచున్నాడు. కవిత్వమును తత్వవేత్త, అంగ్ల భాషా సాహిత్య కోవిదుడగు రివీండ్రునికంటె తనకేపు వ్యాదయినను మనకెంతవరకుగల వారికొక రుతము. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తలంపించిన చర్యలను మీ భావోత్కర్షతో నిరసించుచున్నపుడు మన ముఃస్మాక్షిని, మనదేశము పరిక్షించుకొనవలసిన యవసరము కలిగినది. ఇంతటి తో నిరసనయైనను నిరసించుటలేదు. ఈ విషయమై స్వతంత్రమై సంపూర్ణముగా విచారణ జరుగవలెను. హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యమున కారణస్థాన మొనగుటకు, ముఱువుడు ప్రయత్నించుచున్నారము. కాని, ప్రజల సదిభిమానములే నిది యాభ్యుదయమునకు సఫలము గావేరవు. ప్రజలఅభిమానమును కోల్పోవుచున్నామని, రివీండ్రుడు నడుపుచున్నాడు. ఇందులను కలిగిడి నవ్వుచువారము. హిందూదేశములో, మన ప్రభుత్వ వ్యవస్థలను వ్యాపకములగు నున్నవి. ప్రభుత్వ వ్యవస్థలను కొందరి యాద్యక్షులకు భిన్నముగా ప్రకర్తించినచో వారి లోపములను తెలియచ్చి, వాటిని నవరంజుట మన ధర్మము.”

నిర్బంధములు తొలగనిది, సంస్కరణముల ప్రవేశమున కనుకూల వాతావరణ మేర్పడ దని, అంగ్ల దేశముందలి యుదారాశయులు గ్రహించుచుండుట సంతృప్తికరము. ఇట్టి పరిస్థితులు ముందెన్ని డేర్పడికుండ, రాజ్యాంగ సంస్కరణములందే జన్మస్వాతంత్ర్య సంరక్షణము గూడ పొందువరువ బడవలెను. లేనచో, సంస్కరణములు తుదకు నామమాత్రావశిష్టములు గాక తీర్చవు

జాయింటు మిటీ విచారణ:

ప్రాప్తాప్రాప్తాతేతర సమస్య ఇండియా కత్రికలో, జాయింటు మిటీ విచారణ గూర్చి ప్రత్యేకముగ రిపోర్టు ప్రకటించబడుచున్నది. ఫర్ జేముస్ మెన్లును గారని, సిడెకాహం ప్రభువు శ్రావణరీతి జేయుటలో, బ్రాహ్మణేతరులు బీదలు గాకున్నచో, నెక్కుడు రాయబారుల బంపి యుండరా యని, ప్రశ్నించెను. బ్రాహ్మణేతర రాయబారుల గూర్చి తాము తెలివినటుల తెచ్చ

బడిన విషయములు సత్యదూరము లని, మాంటా గూగారపుడు సిడెకాహం ప్రభువుగారికి జవాబిచ్చిరట. ఉభయులకును వాగ్వివాద మంతటితో బెరిగెను. కాని, వివాదపు వివరములు మాత్రము, ఇండియా కత్రికలో ప్రచురింపబడలేదు. సాతు బరో ప్రభువు, ఫర్ జె. డి. రిసుగారికి జవాబు చెప్పుచు బ్రాహ్మణేతర సమస్య గూర్చి యిటుల బలికె:

“మద్రాసు వెకబడి యుండలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు మాత్రము, అభివృద్ధికి ప్రతిపాదనకు నుండి. భారత రాజకారి కేసువల్ల, బ్రాహ్మణుని విషయము ప్రతి పోటుకు మొలకలెత్తెను మద్రాసు రాష్ట్రములో, బ్రాహ్మణ రాజ్యము లేదు. బ్రాహ్మణులు సాహిత్యము దిట్టలకు యశో కారో నాకు తెలియదుగాని, వారు మిక్కిలి తెలివగు వారనియు, వివేచనాశక్తి గలవారనియు నేతలచెనను. బ్రాహ్మణేతరులు, బ్రాహ్మణులపై దాడివేడటములే శత్రు కాలము గడుపుటకన్న, ఎన్నికలు మొదలగు వ్యవహారము లలో నెక్కుడు శ్రద్ధ వహించుట మేలగును.”

రా. బ. కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడు గారు జాయింటు కమిటీ వారి ఎదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేనిది సంస్కరణములు నిరుపయోగము లనియు, హిందూదేశ మందు జాతిభేదపు యిబ్బందులులేకుటకు మారుగ హెచ్చుచున్నవనియు తెలిపిరట. వర్ణభేదపుల వల తిగ్గుచున్న దని ఎల్లరు తలంచుచుండ వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు హెచ్చుచున్నదని తెలుపుటమాత్ర ము విచిత్రము. వెంకటరెడ్డి ప్రభుత్వం ప్రతికూలాంధోళనము మూలమున మాత్రము, యీ కష్టము లిటీవల పెచ్చు పెరిగిన పెరిగియుండవచ్చును.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల జన్మస్వత్వము లను నిరోధించెడి నూతన శాసనము, వాటిలో నకరమితమును నలకడి కలిగించినది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల సమావేశముగూడి, శాసనముగూర్చి సావధానముగ చూచించి, అసమ్మతి తీర్మానముల గావించుటయేగాక, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరు నూతన శాసనము నతిక్రమించునట్లుయించిరి. అస్పిక్టో గారు గాంధీ మహాశయునికి బంపిర తంతివార్త, భారతీయులలో గలిగిన సంక్షోభమును వెల్లడించుచున్నది. భారతీయుల కష్టములను విచారించుటకు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు తేర్చిరచెడి కమిషనువలన, ప్రయోజనమెద్ది ముగలుగదు. అంగ్లదేశ ప్రభుత్వమువారిచే నేర్పరువబడెడి రాయల్ కమిషను అత్యవసరము అస్పిక్టోగారు తెలుపుచున్నారు. నూతన నిర్బంధ శాసనము, భారతీయుల జేమమునకు వేరువురుగుగ వరిణమించు ననుటకు సందియములేదు. అసాధారణ పరిస్థితులలో, అంగ్ల ప్రభుత్వమువారు రిట్టి శాసనములకు సమ్మతి నీయుక రద్దుచరువవచ్చును. అట్టి యవసరమిప్పుడే తెంచెనని గాంధీగారు ప్రతిపాదించుచున్నారు. హిందూదేశీయులు తమ సోదరుల కష్టములగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించ వలసి యున్నది. ప్రజల మొరల వాలించి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజలకోర్కెలను వట్టుదలతో నిన్నవించుచో, అంగ్ల ప్రభుత్వమువారు తగినచర్య దీసికొనక తప్పదు. లేనియెడల సాత్విక నిరోధము దక్షిణాఫ్రికాలో వెల్లివిరిసి, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును మరియొకమారు కలవర పెట్టక తప్పదు. అట్టిస్థితి ప్రబలుట కవసరము లేకుండుగాక యని కోరెదము.

న్యూ యిండియాపత్రిక జాయింటు కమిటీ విచారణ మద్రాసు మొయిలకత్రిక ఇటుల చమత్కరించుచున్నది:

“కొందరు ప్రతినిధులు జాయింటు కమిటీ వారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చువప్పుడు మిక్కిలి అవకాశభారము ప్రబలెనని తెలుపుట మోహ్యుదము. బిసెంటు, యశోజివీ శేరిగాడ్డకు మితవాద సభ్యులను సాక్ష్యమిచ్చు చున్నప్పుడు మందహాసము వీచె ననియు, కటేజి, మాధవ గాత్రులు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు సాక్ష్యమిచ్చు చున్నప్పుడు వాతావరణము నేడెక్కెననియు గుర్తింపగల ఈ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞులెవరో తెలిసికొనగోరుచున్నాము. న్యూఇండియా పత్రికా నమ్మినచో, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు అనిగడెడి వాతావరణము మారి తుపాకు వీచెనని ప్రయోజనలేక చచ్చుచున్నది జాయింటు కమిటీ సభ్యులు ఇకవుర శ్రీమతులు, బాన్స్లి గారిని, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకు నమాన గౌరవము మాపిరకుట సంకేతము లేదు. అట్టికే కమిటీ సభ్యులలో కలిగిన భిన్న భావములను నేరువరుదుల ఎట్లో మాకు తెలియజేయు. న్యూ గారి తిరునాళపు పేజీలగుడు ఉపనిర్మలెడి తెలునే ప్రతి నియమినిసామెనా ఏమి? మేము దీని నమ్మినము. బిసెంటు గారు ముందు ప్రయంచెను “కలసియా, వేంకడియా” అను గ్రంథములో ఈ విషయము వర్ణించెను. ప్రస్తుతము మాత్రము నేరువడి అనియే జవాబిచ్చు కచ్చును.”

క్రాడక్కు విధానము

క్రాడక్కు విధానము, జర్నాల్స్ పంజాబును గారిచే చక్కగ విమర్శించబడెను.

“ఇట్టి సంస్కరణవిధానము జర్నాల్స్ బాధ్యతాముక ప్రభుత్వము నొసగునా? జర్నాల్స్ ఆలోచనలయందు, అతివాదములతోనుండి బహుమానముగానో, ఇట్టిస్థితిలో జర్నాల్స్ వారు లాభాధంబులగుటలోగాని, విగ్నిత రాష్ట్రములలో బాటుకరువకు నమానస్వతంత్ర్య మొనగరెనని కోరుచు, కిర తమ రాజకారముల గూర్చి కోరక కంఠబలోగాని, వింత యెద్దియు లేదు.”

ఇండియా పత్రికాసంపాదకులు

18-వ జులై తేదీ ఇండియాపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది:

“ఈ కత్రికలో, నికముందరలంబిన వెంచిన నూతన విధానములట్టి 1918 సంవత్సరము జనవరి 1-క తేదీ నాటినుండి ముద్రపాదములగుచున్న యన్. యల్. పోలవ గారు యీ సంకీర్ణ పిచ్చుట సంపాదక బాధ్యతను కహించెను”

రైలు పట్టాను కొట్టుకొని పోవుట:—అయోధ్య కోపాళంబు రైలునే ధంధూసి, రిడెహోయ స్త్రీమతుల మధ్య ను పట్టాను కొట్టుకొని పోయెను. ఒక బండిలోనుండి ఒక బండిలోనికి బ్రయాణికులను మార్చి తీసికొనిపోవుటకు రెండు కోజులవరకు సాధ్యముకావని లక్నో పట్టణమునుండి 18 వ తేదీన కర్తవ్యాసము వచ్చెను. కర్తవ్యుల తేవడవోవుల వోడనే కర్తవ్యాసకులను బంధు మార్చి తీసికొనిపోవుటకు అభిరుతును ప్రయత్నము జరిగిన కర్తవ్యులనుకు మధ్య నొక వట్టిక బ్రయము నకుచును. మామూలుగ కర్తవ్యాసము సాగుకరకు ను చెల్లీకి కూడ మరయొక బండి నకుచును.

కోరిమానముల క్రిందకు నే మార్గ్ గోకులవాడు కంపెనీ (జూబ్లా) వారు నుమాన రోడ్ల వెల్లుబడితో స్థాపించిన సింధియా స్ట్రీటు నేరగేమకు కంపెనీ లిమిటెడ్ వారు ఎస్. ఎస్. లామల్లీ స్త్రీయకు మొట్టమొదట కొనిరి. ఇంగ్లండులో మరెవరైనా కుడలను కొనిరి ఇంన్ని యు సిద్ధముగా నే కంపెనీవారు లండను బొంబాయిలకు నియమితకారముగ స్త్రీయకుల సంచెదరు.

ఒక మాణిక్యము:—మోగకు పట్టణములో నిటీవల నొక మాణిక్యము వొంకెను. అది 45 రతుల బరువు కలదు. అది ఆకృతియం జేమి నిర్ణయమునం జేమి అత్యుత్తమమైనది. దీనికి 10 లక్షల రూపాయలను ఖరీదు కట్టుకొన్నాను. ఇంత కంటె పెద్ద దివిరకు మాగతులో వొంకెను. 1898 లో 75 రతుల మాణిక్యము వొంకెను. కాని దానిని సానబట్టి నవ్వుకు దానికల తగ్గెను. 15 రతుల మాణిక్యము నొక దానిని ప్యారిసు కర్తవ్యములో 20 వేల కానుల కమ్మరి.

విదేశ తంత్రీవార్తలు

(రైతు - ఏ జెన్సీ)

ఇంగ్లాండు

ఇండియా సంస్కరణములచట్టము

జాతీయముల మీద విచారణ

బ్రాహ్మణతత్వాల అభిప్రాయములు

లండను, ఆగస్టు 11:- జాతీయముల మీద విచారణమును సాక్ష్యము నిచ్చుచు మదరాసు బ్రాహ్మణతత్వాలపట్టి ప్రతినిధివారు ప్రత్యేకముగా ప్రతినిధిత్వము లేని బ్రాహ్మణతత్వములను సంస్కరణ ప్రణాళిక సంగీకరింపజాల రనియు ప్రత్యేక ప్రతినిధిత్వము నొసగుననట బ్రాహ్మణులు ప్రాబల్యభాగముండి తాము సంస్కరింపబడుచున్నారని, వ్యభిచారము నానాటికి తొలగింపబడునని లింగుమాత్రాంత్రాలో మోక్షిపోవుచున్నవనియు బాధితుల ఏ. కె. రెడ్డిగారు చెప్పిరి.

మితవాదుల అభిప్రాయములు

జాతీయముల కమిటీ నేడు మరల సమావేశమైనపుడు బాంబాయి(పసి)దెన్సి ఎస్సెసీయేషను తరపున సమర్థుగాను సాక్ష్యము నొసగుచు నిట్టిది. సరంకుకాధికారము కలరాష్ట్రముల కిప్పుడెట్టియిట్లుండుననుబాధలును గలగుచున్నవో కేంద్ర ప్రభుత్వము నెలకొల్పినపుడు గూడ నట్టియిట్లుండుననుబాధలును గలగవా? ఇప్పుడే కలగును. ఇంక పురావస్తువులను పరిశీలనాధారిత సరిపరిపరచుచును దానిలను అభివృద్ధిరచులగు రాష్ట్రముల కెట్టియిట్లుంది నుండగు గతి విశిష్టముండియు హిందూత్వాలో లేనవారా? మీ స్వల్పకాలములో నెలకొల్పినాభివృద్ధి నొందియు గృహింపజాలదు మన సభకుల ప్రభుత్వము ముందే డ్లగ్ గలగదగు అభివృద్ధి పరియోజనాగలగునట్లుండగా, తిరిగితే అది చాల విమర్శనీయమగునందు. ముందే కేంద్ర ప్రభుత్వమును గలవారు కేంద్రప్రభుత్వమున ప్రతినిధి పంపాలవానిధానమును బాగుగ నెదిరింపబడు సమాజము చేయగలగునని ప్రభుత్వమునజేరునట్టి యేర్పాటుల సవరణము చేయవలయును.

ద్యం ద్వార్ధికారము.

భారత రాజకీయములందర్యంతర తెలివితేటలతో మనచేయవలసినవిధముల ప్రతినిధిత్వము గావున, వారొకప్పుడెట్టియందర్యకార్యము నొనరింపకుండ పార్లమెంటు కొన్ని నియమములను తెల్పుచున్నది గావున ఈ యేర్పాటులను పరిశీలన రాజ్యాంగ కరముగా సమర్థములగునట్లు పరిశీలనమై అన్ని కష్టములను చిత్తులను విడిచియు ఏయవాయము లేని బాధ్యతాముతప్రభుత్వము నెలకొల్పబడవచ్చును. మామేరగారి బిల్లులో చెప్పబడినట్టి ముఖ్యయంతయు మరల నెప్పుడో "ప్రతినిధిత్వము కమిషను" నిర్మంపబడుననుచుండి నేయుటకంటె ఇప్పుడే జాతీయముల కమిటీ వారు విచారించిన బాగుగనందగలను. రాష్ట్రములలో ద్యం ద్వార్ధికారకర్తల ప్రతినిధిత్వమును నెడల ప్రణాళిక అంతయు చేసినావును.

అధికలాభములు.

బిల్లు విషయమై చర్చ.

లండను, ఆగస్టు 11:- వర్తకుల అధికలాభము తీయకుండ చేయుటకై ప్రభుత్వము వారి బిల్లును తెచ్చిరి. దానిని గర్ అక్రమము నెట్టిగారు పార్లమెంటులో తెదనసారిచదివిరి. సంగతిసందర్భము లన్నియు తెలిసియుండియు ప్రజలకర్యంతోకర్యకరమైన ఒకానొక సమర్థులను వర్తకులమితభరతు విక్రయించి అధికలాభము తీయుట యని వారు అధికలాభమునకు వ్యాఖ్యానముచేసిరి. అధికలాభము తీయుటలన చేతననందు యగు అసర్థకులను వారు విడిచిరి. ప్రజలందు అసర్థకులకలగుచున్నది. దీనిలను పనివారలలోందరగోళములు లలిత పరిశ్రమలు పాడైపోవుచున్నవి. మన స్పృహగ్రీవ సమర్థులను తయారుచేయుటకు పనివారలకు ఉపాధానమును, యజమానుల సమయము నిండునని వారు త

లంకుగు. బోను 15 మొదలు 25 పిల్లింగులవరకు కొని తోగ్లను బిల్లరగ 50 మొదలు 75 పిల్లింగులవరకు విక్రయించి. ఇంట్లకు మరమ్మత్తు చేయుటకు 8500 పాకులను కొనిరి. 2500 పాకులు కొనినను దానిలో చాలలాభము మిగులును. ఇట్టివి జరుగకుండ ప్రభుత్వమువారు చేయవలసి. వర్తకులు లాభము తీయుచుండుట వలననే ప్రభుత్వము ధరలు మోచి పోలేదు. బిల్లుప్రకారము ఆచరించుట ఇన్నియో కష్టము అందును. కాని ఏమియు చేయకుండ నూరకుండుటవలన చాల ప్రమాదము కలగవచ్చును. విల్లండునకునూడ బిల్లు వర్తింపగలదు.

బిల్లుకు నిరాకరింపవలయునని కన్నడీ బోక్సగాన సభయందు ప్రతిపాదించిరి. ఇందులన ప్రణాళిక ముందేదని వారు నడిచిరి. ఇందులన వర్తకులను యిప్పుకలగును. ఇందుకు ఒక క్రొత్త కాఖు ఏర్పాటు చేయవలసివచ్చును. అందుకు బోలేరు సాక్ష్య కారణమును. ప్రభుత్వ మట్టికాఖు ఏర్పాటు చేయుటకుచిత్తు.

యూనియన్లు సభ్యులు కన్నడీ నరే. కథనసర్వ గారు బోక్సగారి ప్రతిపాదనమును బలపరిచి. తరువాత బిల్లు విషయమై చాలచర్చ తీరముగ జరిగెను. బిల్లు విషయమై చాలమంది ఆక్షేపించిరి. ప్రభుత్వమువారిందులో కలగజేసికో చలమకొనినన స్థితిగతులు బాగుపడి తీరవని చాలమంది బిల్లున కలకూలముగ నుండిరి.

ఆంగ్ల దేశపు ఆర్థికదశ.

మాచరాఖర్చు.

లండను, ఆగస్టు 12:- విమానదళము విషయమై యెక్కువఖర్చు ఆచరించునని చెప్పిన విషయము సరికాదని కామన్సులలో జరలునీలీగారు నడిచిరి. ఏడాదికి 50 వేల విమానములను తయారుచేయుటకు యుద్ధవిరాళులముందు ఏర్పాటులు జరిగెను. కాని వలంబు 11-వ తేది తరువాత 30 వేలకుండి ముద్యోగులలో 20 వేల మంది, ఇతరసిబ్బంది 264000 మందిలో 208000 మంది ఇతర సృష్టించును. ప్రతీ కేమెన్టులచేసిరి. ఇవివరకు 385 విమానాలను తయారుచేసిరి. వానిలో 210 నిలయుటలను త్వరితచి. 2,143 స్థలములని పరకు ఇతరలయొద్దకు పుచ్చుకొనిరి. వానిలో 1927 ప్రతీ కములను వారివారి కిచ్చిచేసిరి. వానిని విమానదళాధికారి లుపయోగించుటలేదు. విమానదళమును పోషింపవలసి యందుననూ నాకు నడిచిరి. దీనిలను కొట్టకొని పానుల ఆర్థిక రక్షితులయ్యెను. ఎందరి ప్రాణములలో నడిచివని.

తెగ్గలలో మోక్షుకర్తలను నాక్షేపణను కానిని నుండి (బార్ల ఆర్థికము) ప్రత్యేకాధికారి యచ్చటించెను 5060 వే. పాకులకు తెగ్గలను చెప్పరని యందునని పట్టిక ఆకామెంటు కమిటీవారు నిర్ణయించిరి కాని పరిష్కారము కొరకు వారు తెగ్గలమీద మొత్తము 235 పాకులు మాత్రమే యని ఆర్థిక తెలివెను. ఆర్థిక తెలివిన సంగతులు సభ్యులకు స్పష్టరీతిగ నుండెను.

ఆస్థితిగతులు బయటపడిన వెంటనే యుద్ధకార్యాల యయవారు, ప్రైవేటువారు విమానాలను కట్టాల్సిన విషయమై పరిశీలన చేయవలయునని ఉత్తరువు చేసిరి. చర్చ హి క గారి సంగతిని సభ్యులకుచెప్పిరి. ఆర్థికస్థితిని గురించి వాట్లు తెలిపి: ఆర్థికవర 81 వ తేదికి రైతు సహకారము నందరి యందర ఒక ద్విగేరుండునట్లు మేమేర్పాటు చేసితిమి. విమానదళము ఒక స్కేన్డ్రను ఉండును. 400 వేలమంది జర్మను తునమ్మ ఖయసి లింకను మనయొద్ద నున్నారు. వారిని కాపుగాయుటకు లక్షమంది నైపుణులు కావలయును. తురుష్కలను సృజేయనకు పంపిచేయుటకు అధికారు లంగీకరించిరి. జర్మనులను సృజేయనకు పంపు విషయమై యుద్ధసభ వారింకను ఉత్తరవియ్య లేదు. లక్షమంది నైపుణులను పోషింప వలసి వచ్చుచున్నది. అందులో 20 వేల మంది బ్రిటిషు నైపుణులు మెసపాటేమియలో గలరు ఇందులన సాక్ష్య ఎక్కువగ ఖర్చు ఆచరించునని ఆక్షేపించుచున్నారు. కాని అక్కడివారు నైపుణులకు తగ్గించుట కొప్పుకొనుటలేదు. నాయుధపు బండ్ల, విమానములు, టాంకుల సాహాయ్యముతో నక్కడ జేక కాంతిని కాపాడుటకు నీలలేనాడు యుద్ధకార్యాలయము వాడు యోచించుచున్నాడు. తత్తుల్యమైన యేర్పాటుల వలన ప్రభుత్వము ఈజిప్టులోనున్న 70 వేల మందిలో కొందరిని తగ్గింపవచ్చును. విల్లండు లో నిప్పుకు 80 వేల

మంది నైపుణులున్నారు. యుద్ధమునకు మారు 80000 మంది మాత్రమే ముందే. ప్రభుత్వము వారిని తగ్గించుటకు నీలు లేదని అక్కడి కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షులు చెప్పుచున్నారు. ఇండియాలోని నైపుణులను నీయకు పంపించేవరకును వారును, వారికి బతులు వచ్చినవారనుకూడ అక్కడ నుండవలయును. చెప్పులు తిరిగవారు చాలమంది వైద్యకాలలో నున్నారు. సంగతిసందర్భము లిట్లున్నవి. అందులన, ప్రభుత్వము ఖర్చు తగ్గించుటకు సాధ్యముకాదు. సాధ్యమైనంత త్వరగా నైపుణులకు ఇంగ్లాండుకు తీసికొనివచ్చి పరిశ్రమలలో ప్రవేశపెట్టుటకు ఖర్చు తగ్గించుటకు నీలువరకుండు. దీనిని చూచునై ప్రభుత్వము వారు యోచించుచున్నారు. ఇవివరకు చేయవలయునని కొన్ని యేర్పాటులను మామకొని యైనకు ప్రభుత్వపు ఖర్చుకు తగ్గించవలయునని చెప్పిపోగారు నడిచిరి. యుద్ధమునకు పూర్వముండిన సేవకు తగ్గినాపుచేయకలెనని సత్వమునకు 600 మొదలు 750 లక్షల పాకులకు వ్యయముకాగలదు. కాని ప్రభుత్వము 250 లక్షల పాకులకు మించకుండ సేవకు కావలసిన తాత్కాలికపు యేర్పాటులు చేయవలసిదని జనరలు ప్రైవేట్లగాని వారు కొనిరి.

ఆఫ్ మను యుద్ధము.

వైద్యపు యేర్పాటుల లోపములు.

లండను, ఆగస్టు 12:- సర్ హెన్రీ బల్లెబుగారు లండను ప్రెస్సుపత్రికకు జాయింట్ ఆఫీసులలో యుద్ధము చేయుచున్న నైపుణులకుండి వైద్యపు యేర్పాటులను గురించి పరిశీలన చేయుచు వని మాంజే గారిని కొనుచున్నాడు ప్రభుత్వము కలరామున్నది. అచటనుండు వైద్యులందరను ఇండియా జేకములోని వైద్యకాలలో వైద్యవిద్య సభ్యునించిన వారేగాని ఉన్నతవిద్య సభ్యునించినవారుకాదు ఇట్టి అన్నిజ్ఞానముకలవారిని నైపుణ వైద్యులని పిలుచుట పరిహాసాత్మకము. వ్యాధిగ్రస్తులకు ఉపవ్యవస్థలు చేయుట కేవలసమిది యుద్ధంగమునకు పంపబడిన వైద్యులలోనక నగ్గలలోని భౌతికములు ఉపవ్యవస్థాధానము సాధ్యముగ సభ్యునించినవారుకారు. వారికి ఆర్థిక ప్రాసాధానము ఉత్తరువుల వైద్య సహాయము ఏర్పరచుటకు వలయునట్లుగాను ఇండియా దొరకమునాడు త్వరితమున పోవువరకునే ఆచరి వైద్య సహాయ మిట్టింకవచ్చునట్లుండున్నది. మెసపాటేమియలో జరిగిన వైద్యగోళము సరిహద్దు ప్రాంతమున జరగకుండునట్లు చూడవలయును. సరయు యేర్పాటులు జరుగునట్లు పార్లమెంటువారు చేయవలయును.

ప్రాములు విచారణ.

లండను, ఆగస్టు 12:- ప్రాముల గారి విచారణ నేడు కూడ జరిగెను. ముద్దాయిని ప్రాములకీ చేసిరి. వైద్యకాలకు సంబంధించిన యేర్పాటులను కొనను అం వైద్యుల మాయుండకు ఆర్థికము తెలివెను దయవాక్షియు అంకే హింకించెను. ముద్దాయి తొడ ప్రత్యేకముగ నేరముచేసిట్లు బిల్లుతో లేదు. గోరిలమిదొంగసంఘములను బిల్లు ఆర్థికవ్యవస్థానకు. ఆ గోరిలమిదొంగ తెలియుట కాధారములు లేవు. చూసాయక వారిని కత్తులతోనులక జేయుచుండి పాతినీయువులకు కర్మచేయుటలేదు. తరువాత సభకు కొన్ని యేర్పాటులు చేయించెను. ముద్దాయి తనకర్తవ్యసాధన కొనుటకు ఏడ్వడెను. విరోధి యనుటకంటె ఇండియనులలో తత్కుమరములు అండెను. ఇండియనులను గోనుచుండిరి వాడెడినారు. వారస్య జేకపు కిత్తోస్థితికి ఆలవాటుపడినారు. ఇదయే వారి తత్కుమరమంది చనిపోవుటకు కారణము. కొనను ఆత సరికర్తవ్యము బగల్గియున్న యింటికియు జబ్బుచేసి జబ్బుయింపల చనిపోయెను. వైద్యకాల ముంకింకండు. అక్కడోళు భూతేను. కొను లక్కడ నేపడి యుండెనాడు. అట్లులేకుండ జేయుటకు ముద్దాయికి కేకలేదు. ముద్దాయితత్కుమర సాక్ష్యవిచారణ జరిగెను. కేసును రేజిటి నాయుదాచేసిరి.

గనికనివారల తగవు.

లండను, ఆగస్టు 12:- యాక్కుమై 6 గనుల యజమానులను గనికనివారలను లీపులో సమావేశమై. వనివారు వని వారంభించినగాని తామేమియు ముట్టాడమని యజమానులనిరి. యాక్కుమై 6 గనికనివారల సంఘమువారు వని వారంభించవలసిదని తెలిపి. ఇంతటితో గ మ్యేకట్టు అంత మొందునని తెలియచున్నది.

మూలండునులేఖ

(డి. బి. రామచంద్రరావువంతులుగారివద్దనుండి)

పార్లమెంటు సభలు వారం గతవారమున, ఈవారమున పోయి, మంగళ, బుధవారములను సమావేశమైరి. 17 తేదీన మొదలు. సర్ బ్రాదుపిల్లుగారు పరిశీలించిరి. వీరి సాక్ష్యము మొత్తము మీద మనకును ముఖ్యము నే యున్నది. భారతవిప్లవ సమాచారము సంస్కరణవిధానమును చాలా అవకాశమును కల్పించినది. మొదటగా ఆంగ్లీకరించిరి. గతవారమున గల గతనిట్లు ఆధికారమునకులోబడి ఆంగ్లీకరణమై భారత శాసనసభకు పోయియున్న ఆధికార మండలమునని వీరు వివరించిరి. ఈ సమావేశ నిట్లుగా చేర్చబడినందులకు అంతయు లాభదాయకముగా నుండును. ప్రాముఖ్యతనుబట్టి యాచించునందుల నీదినము, మిడిలింక ప్రభువులును, సర్ హెన్రీ కేసుగారు ఈ విధానమునకు ప్రతిపాదించిరి. తేలుచున్నది. బాధ్యతా విధిని తమకు ఎట్టివిధానమైనను భారతీయుల ఆంగ్లీకరణగా దని ప్రభుత్వోద్యోగులకు ఈ యిరువురు సామ్యమును నడిచియుండిరి. ముంబాయి, 17 తేదీనకు, బెన్సుల్ట, మేజరు జెన్సుల్ట గాదును సింహప్రభువులకు తమకార్యము తప్పికిరముగ నిర్వహించుచుండిరి. గతవారమున ఎల్ల యామోదమును బడసిన గతవారమునకు విధానము ఈవారమున సంఘమందలి కొందరి సభ్యులైన నుండియునులేదు వీరకార్యనిర్వాహక వర్గమునకు తగలముననికొందరునుచువుచున్నది. 40 యాక్ట్ ఆధికార విషయములు ఆధికారముచేసిన సూచనలందుండిరి లోపములు ఈ ఇరువుర పాత్రలకు లేకుండునను లేకుండునని. సంఘాత్త ఆధికారమునకు ఈ సమాచారము ఆమోదించు చుట్టుకొనియున్నది. మొత్తము మీద ఈవిషయము యొక్క ప్రారంభమునుబట్టి మన కాక జరిగియున్నది. సూతులలో గారి తీర్మానము యొక్క ప్రారంభమునది ప్రాప్త్య తేదీన నమస్కరణ గూర్చి నడుపుచు వీరు కార్యములకు ముగిసిపోయిన నుండిన తరువాత యెడల దానిని గూర్చియొకవచనమును సూతులలో ప్రభువుగారు, దెల్పియుండిరి ఈ ఆంధ్రోపసమరము సంస్కరణములకు గల ప్రాతిభూత్యమును కృత్రమును పెంపొందించుట చేయుచున్నది కాదామని సర్ బ్రాదుపిల్లుగారు వీరి ప్రశ్నించిరి. మొత్తము మీద సూతులలో ప్రభువు సంస్కరణకు వ్యతిరేకముగా నున్నది. ఆధికారమును ఇచ్చియుండినను. ఈ సందర్భమున వర్తిగాయ రావోవు వారమున సాక్ష్యము నిచ్చెదరు. నేను నేటి ఉదయమున ఒక గంటసేపు శ్రమింపించితిని పోయి పంజాబు కేసుల విషయమున చేయబడి. దంభానులకు వినియుండిరి. దంభానులు అంతరించుచున్నది. ఈ స్థితిగతులలో ఇంక ఎవ్వరకు పోషణము కలగలేదనినామకు అంతకము తీర్చదలచుచు. ఇచ్చట జరుగు స్థితిగతులన్నియు వివరించుట కష్టముగాను ఈ చిట్కలన్నియు త్వరలో తొలగిపోవునను నమ్మకము మాకు గలదని నేను విరిమించెదను.

నేనివల ఆశేతులలో సంభాషించు సాక్షులూరిని బడయుచున్నది. వ్యాపారము చాలావరకు ఆల్పాహారముల నునుమున జరుగుచున్నది. మాకు దొరకిన అంతకమును మన ఉద్యమవ్యాపకమునకై వినియోగించుచుంటిమి. మేము చాల కష్టపడి కృషి సల్పుచుంటిమి. నేను ప్రతిదినమున 17 18 గంటలు పనిచేయుచున్నాను.

దాక్షిణ్య నాయకుల గతవారమునాడు మరణించిరి. జూలై 28-వ తేదీన వీరి ఆంత్యక్రియలు జరుగెను. బైక్కు వ్యతిరేక తెలివినదిగాని ఆ వ్యతిరేకమును తెలుపుచున్న ఆధికారమును తీరుచుకునే మేము సాయంకాలము 8 గంటలకు ఆ స్థలమునకు పోయితిమి నాయకుల గారి ఆంత్యక్రియలు ఉదయము 11 గంటలకు ముగిసిపోయింది. కే. వి. రెడ్డి యప్పిల్ నాయకులు మున్నగువారు ఈ సమయమున నుండిరి వారా వ్యతిరేకల కలవ తెలియుచున్నది.

సంధ్యకర్మములు ముగియ జయప్రదముగా జరిగింది. ఆ సమయమున లండను ప్రజలను మాయ అంతకము మాకు అభివందిరి.

ఆగస్టు రెండవవారములో పార్లమెంటు సభ ఆపివేయబడెను. ఆగస్టు మాసాంతమునకు సాక్ష్య కుంతితు తీరికొనబడినవలములో పార్లమెంటుసభ మరల ప్రారంభమైనప్పుడు దేశవీరము సంసిద్ధతయగుదును. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము ఏ సమయమునైనను కడవర్తిని నొందవచ్చును. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము తొలగిపోయినచో భారత రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు, ప్రస్తుతము ఆటంకము కలుగును. పంజాబు స్థితిగతులను భారత రాజ్యాంగ మంత్రులకు తెలుపుదును. విరివాదరాయవారులకుండరమునచేరి, ఆ తేదీనీతి సంస్కరణ నిఫలకము కారణ భూతమునను ఒకతీర్మానము గావించితిమి. ముంబాయి విగారింకవర్తన తీసికొనిరి. చేయబడినవందయు తీసికొని.

స్థానికాది వార్తలు

చెన్నపురి నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:— ఈ నెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఉదయము 8 గంటలకు ప్రతియంత్రపును విషజ్వరమును గూర్చి స్వామి (బహు) సంద, ఎం. ఆర్. జంబునాథంగారు ప్రవచనముచేసెదరు.

ద్రావిడదీమాన సంరక్షణ-జగన్నాథ భక్త సభ:— ఎన్నూరు వీరాస్వామి పిళ్ల వీధి 4/4 గృహమున ఈ నెల 17-వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 8-11 4-15 వ ప్రసంగిని. సరస్వతీ బాయిగారు ద్రావిడదీమాన సంరక్షణముగూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు.

దీర్ఘ వ్యాధులు:— మడిగారు క్రమమునందలి వైద్యశాలలో దీర్ఘ వ్యాధులకు బాధపడుచున్న వారికికొన్ని మిత్ర మేర్పరుచు బడిన భాగమును దొరకినమువారు తీరవరుచుకొని రాయపురము వైద్యశాలలో చేర్చెదరు. అచట మృతప్రాయము (మోరిండు) కాశ్యము మొసగుచున్నది దొరకినము వారు ప్రకటించిరి.

కార్యోదేషము నియోజనము:— నుంగంకాకము దివిజు (15 వ దివిజు)కు కమిషనరులుగా నియోజింకబడ గోరవంకొందరిలో నొకరు కే. ఆర్. శివసుబ్రహ్మణ్యముగారు ఈనెల 14 వ తేదీన తమతేలి నువసంపాదించుకొనబడ నేడు (15 వ తేదీ) నియోజనము జరుగదని కార్యోదేషము వినియ్య అధికరుగారు మాకు వ్రాసిరి.

రామమోహన సభ:— కేవలం నాటకమునా కేలో సభివారిచే నడుపబడుచున్న ధర్మపాఠశాలా సంరక్షణ కార్యము ఈ నెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు సభవారు విశ్రాంతి యా పురమందిరమున కేవలం నాటకమున (దండభావ (అరకము) యందు ప్రదర్శింతురు.

పంజాబు సహాయనిధి సంఘము:— ఈనెల 19 వ తేదీ మంగళవారమునాడు సభకున్నట్లు ఈనెల 19 వ తేదీ మంగళవారమునాడు తిరుచిక్కోటి నుండ్ర తీరమున (వీధి) వ్రాసి దెప్పి కాలేటి ఎరుకు నుండు ప్రాతిపదికమున సభజరుగును. సభకు వచ్చినవారు భవనమునాడును చేరవచ్చుదురు. అగ్రముకు వక్రము చున్నగువారి పేరులు యందు వివరించబడును.

మైలాపూరు సంగీతసభ వ్యాపారసామేలు గారు:— నుకరిండ్ల గాంధీయజీ యగు గవామి వ్యాపారసామేలుగారి గానసభ ఈ నెల 17 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు మైలాపూరులో గోపాల నాయకరు వన్నియవంతుపాఠశాలయందు జరుగును. తేల్లు తగ్గించబడిన వని గోవర కార్యదర్శి జి. ఇ. సంపత్తునెట్టిగారు వ్రాసిరి.

సంఘసంస్కరణసభ:— కేరళేశులగు రావు బసాదరు కంతుకూరి వీరేశలింగం కంతులగారి మరణమును గూర్చి సంశాపమును తెలుపుటకు ఈనెల 18-వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు ఆండర్సన్ హాలులో సభజరుగును. మా. ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు మా. బయ్యా నరసింహాచార్యకర్మ దివానుబసాదరు కంతుకూరి వీరేశలింగం నాయకులు, కేపా రామేశం, వేమనాపు రామదాసు కంతులగారు మున్నగువారు రుపకరించెదరు. మా. పిట్టి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి గారిభక్తుల కమింక నగిరించిరిని కార్యదర్శులు ఎస్. సోమసుందరంకర్. ఓ. కందసామినెట్టి గారు మాకు వ్రాసిరి.

నెల్లూరు జిల్లా విద్యార్థి సంఘము:— నెల్లూరు విద్యార్థి సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము రెండు సంవత్సరములకు, కారణాంతరములవలన జరుగుటలేదు. ఈ వత్సరమునైనను జరుపుటకు సాధనములను గూర్చి యోచించుటకు సింహపురము విద్యార్థులును, వై సంఘమున ప్రాప్తవాకరులు సింహపుర వాస్తవ్యులును, ఈనెల 18 తేదీ ఆనగా రేపు కనివారమునాడు సాయంత్రము నాటగు ఘంటల మీదకు

కన్యకావృ కళాశాలయందు గుమిగూడుదురని ప్రార్థించుచున్నారము. అని పి. వి. కృష్ణయ్య, వెన్నెలగంటి రాఘవయ్యగారు ప్రాయశాస్త్రము.

అకాలమరణము:— నుకరిండ్ల ఆంధ్ర పండితులగు అక్కిరాజు ఉమాకాంతగారి భార్య నిమ్మ సాయంకాలము చెన్నపురియందు స్వస్థము రాలయ్యెను. ఈ సతీవతి గత వివాహ దినములనండి విషజ్వరముచే బాధపడినది. చివరకు బాధ వారమునాడు సంధించి గురువారమునాడు సూర్యాస్తమయ సమయమునకు దామ తేనాయాశ్రమ చాలించెను. ఆయనకు 22 వత్సరములైనను నిండలేదు. ఆమెకు ఇద్దరుపిల్లలు. పెద్దపిల్లకు వియసంవత్సరములుండును. చిన్నపిల్లవానికి యేడాది పైకేను. ఆపిల్లవానిని రెల్లెని ఒకేసారి జ్వరముచెచ్చెను. అదింకను బాధపడుచున్నాడు. తగినంత వైద్యసహాయము చేసినను ఆమెకు కార్యములేపోయెను. ఆమెకు వృద్ధులగు కల్లిదండ్రులు గలరు.

నెల్లూరులో కలవలనాదరుల ధర్మసముర్వేద వైద్యశాల:— రావుబసాదరు కలవల కల్లకా శ్రేష్ఠిగారు న. శ్రీ. వివాసబసాదరు కలవల రామసుబ్రహ్మణ్యగారు నెల్లూరులో శేర్పూరువలన ధర్మసముర్వేద వైద్యశాలయందు కాను నెలలో 4440 మందికిని జూలై నెలలో 5681 మందికిని మందు లిచ్చుబడినది. జూలై నెలలో మందు పుచ్చుకొనినవారిలో 8818 మంది పురుషులు; 1861 మంది స్త్రీలు, 1004 గురు పిల్లలు; దినమునకు దామామకు 188 మందికి మందు లిచ్చుబడినది గోరవ కార్యదర్శి నుండు నుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠి. పి. పి. గారు మాకు వ్రాసిరి.

చెన్నపురి కరణకన్యసభ:— కేరళేశులగు గోపాలయ్యగారు:— కేంద్రకేరళ గోపాలయ్యగారును అకాల మరణమునకు పాలగుటచే కలిగిన తమ సంతాపమును సానుభూతిని తెలుపుటకు చెన్నపురి కరణకన్య సంఘమువారు ఈ నెల 11 - వ తేదీ మధ్యాహ్నము సమావేశమై కొన్ని తీర్మానములను చేసిరి. గోపాలయ్యగారు కరుణ దగు యింజనీరుగా నుండి నుకరిండ్లకు జనరంజకుడు నను కేరళేశులు. కరణకన్య సంఘమున కన్యకుగానుండి గోరవమునకు ప్రార్థనయ్యెను. కొల్లింకొకరణకన్య కుటుంబములవారందరకు గోపాలయ్యగారియందు చాల గౌరవమును చూపుచుండిరి. కరణకన్య సంఘాధిపతికి వీక్షతో పనిచేయుటయందు వీరిని మించినవా రెవ్వరును కనబడలేదు. సంఘముగౌరవ భవనము మనమునూడ నర్పించిన వారి నుగులసంకద-గణపాంతము. చిత్తూరు నుండ అనునవకు ఆంధ్రసంఘమునకును గూడ వీరవరణము కలవ గొప్పకొరకలిగిందని సభవారు తీర్మానించుచు గోపాలయ్యగారి సతీతిలకమునకును పుత్రులకును సోదరులకును కుటుంబమువారి కందరికిని తమ సానుభూతి సందేశములున్నారని తీర్మానించిరిని సంఘకార్యదర్శి ఎన్. వి. శ్రీకాంతయ్యగారు మాకు వ్రాసిరి.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు బెజవాడలో ఈ నెల 16 వ తేదీ శనివారంరాత్రి సా విత్రి నాటకమును ప్రదర్శన మొనరింతురు

టిక్కెట్ల వివరము:— రిజర్వేడ్ రు. 2, ఇంటర్మీడియట్ రు. 1-8-0, టర్ని రు. 1-0-0, బెంచెరు రు. 0-8-0, చాక రు. 0-4-0. కరాయిగ్రామస్థులు టిక్కెట్లకొరకు ముందుగా సామ్యు కంపెన యెడల, వారికి గాను పీట్లు రిజర్వే చేయవచ్చును. క. కుట్టాభి రామయ్య, కార్యదర్శి.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు కమిషన్ యేజెంట్లు. 1543 విద్యుత్తు, గోనెలు, నూలు, ఆముదము, సెనకాములు, ధాన్యములు, కాశ్యధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వతేజస్సుల తరపున, కరాయిజేతస్సులతరపున కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ విలాసమునకు వ్రాయవలెను. Pareck & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

జూ బు లు

I

కాటకము - దొరతనపు లేఖకుల ఇబ్బందులు.

అయ్యో, మదరాస్ నాటికేరములు లేఖకులకు నీల
30 రెండు ఉద్యోగములు ప్రస్తుతము ఆర్థిక స్థితి దుస్థిర
ముగ నుండుటచే ఈ కుక్రవ చర్యలతో జీవనములను గడ
పుట దుర్బలముగ నున్నది. దొరతనమువారికి మహద్దళము
వెట్టుకొనినందు అందువలన ప్రభుత్వమువారి సంగతులను
విచారించుటకు పి. టి. క్రిమినావాద్యులవారిని నియమించి
రనియు తెలియుచున్నది. ఇది కొంతవరకు సంతోషకరము.
కాని ఈ కాటకపురాధిపతి దండెక కలుగుటలేదు. దొరతనపు
కార్యాలయములను లేఖకుల కందరకును చుట్టరముగ నే
యిస్తుంది. కాన ఈ క్రిమినావాద్యుల వారిని ఏకముగ రాజ
ధానియందు లేఖకుల ఇబ్బందుల నన్నిటిని విచారించి దొర
తనమువారికి తెలియజేయునటుల నియమించుట సమంజస
ముగ నుండును. కావున వెల్లింగ్టన్ ప్రభుత్వమువారి విషయ
మును రాజధాని సమస్యగ గ్రహించి కర్తవ్యం వాచరించుట
అవసరము.

చివ్వుపు. } జరుగుమిల్లి సాంబశివరావు.
14-8-19 }

II

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము.

అయ్యో, జాభివృద్ధికి విద్యయే ప్రధానమైయున్నది.
ఇంగ్లండ్ దేశములలో విద్యాలయములు ప్రజలపేరున నైసర్గి
కానిలో కమిషనరీయల నుత్సాహపూరితు లగునట్లుగను, వా
తీయోద్ధారకు లగునట్లుగను కర్మచేయుదురు. ఒకసారి టి
టిమ సామ్యుప్రధానమంత్రిగనడిస కోట్లరీ ప్రభువు రెం
డవసారి కత్తివదిని నిరాకరించి గ్లాస్టో విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షు
లను స్వీకరించెను. అంగ్లదేశపు ప్రజలు విద్యావిధానమున
కొంత కృషిచేసినచో మామట! మనదేశమున విద్యాలయము
లు ప్రభుత్వాధీనమున నున్నవి. వానిలో నుత్సాహ విభావము
నున్నది. జాతిత్వ (రాజకీయ) విషయమై విశేషము మూలకాడ
నే నూడదు. ఆమెకాలో 'స్వార్థిత్వ' ప్రకటనను 5-6
తరగతులలోనే నేర్పరచుట! మదరాసు విద్యాలయమువారు
'భూగోళము' వి శాస్త్రపులో చేర్చినానని కలకత్తా ఆ
ల్టాబాదు విద్యాలయములవారు భూగోళము, రాజ్యాంగ : ట్రా
జియోమ్యాట్రోనీయములగు చేయుటచేతనే కదా కంక్ష
మువారును హిందూస్థానీయులను మనకన్న శోభోద్ధాకర్యము
లో నుండవలె నేయుచున్నారు. కలకత్తా నూతన విద్యాలయ
విధానములో భూగోళము నిర్బంధపరచియున్నానని జేసినరు.
ఇటులనే మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారును రాజకీయ భా
వమును వృద్ధిచేయుచున్నారు. కనుక ప్రభుత్వమువారికి నైనను
మన రాజకీయభావము లిలకించి, మహిమ విశ్వవిద్యాల
యపు శాస్త్రముల కర్పించి, అంగ్లదేశపు కలకత్తా హైదరా
బాద్ ప్రభుత్వ రాజ్యాంగనిర్మాణము భూగోళము నిర్బంధ పరచి
యున్నానని నేర్పర్చి విభావము సభివృద్ధిచేసెనరు గాక! మన
కాయకు లీనమస్యను వారి ప్రధానముకర్తముగ ముగించి
స్పష్ట సత్వరము గాక!

కావలి, సునర్ల శ్రీరామవరసింహము.

III

సరసాపురము, పేరుపాలెము-పడలరేవులు.

అయ్యో, నుమాక 60, 60 సంవత్సరముల క్రిందట
సరసాపురము గొప్పమోడలరేవుగానుండెను. కాని అంతర్వేది
మొగలో ఇనుకడలి మెరకజేసిండున పడలు కప్పట
అగిపోయినది. కదాదిగ వర్తకముకూడ జీగించెను. రేవుల
ములు చెడిపోయినను గర్రు మెంటువారు 5, 6 సంవత్సరము
లక్రిందవరకు సరసాపురంలో కట్టెము అట్టిక మార్చియిం
చిరి. జర్మనీతో యుద్ధము పూర్తికావడమున తర్వాత వర్తక
మునకు రైలు సౌకర్యములు కల్గిండున గర్రసంవత్సరములో
గర్రు మెంటువారు, సరసాపురం చేరుపాలెముల రేవుల
ములుగా ఏర్పాటుచేసిరి. 2, 8 మాసములు క్రితం కట్టెము
అట్టికము మరల వెట్టింది. ఇంకవలస నింతవరకు వర్షములకు
ఏమియు బాధను కలుగలేదు. ఈ పూర్తికావడమున కింక
కాయ, యెముకలు, తోడ్పు, భాగ్యము తాటిక, దీవిక
కాయ వగైరా గర్రముల బర్మా కలకత్తా బొంబాయి చెన్న
పుర వగైరా రేవులకు పాస్పాత్య జేకములకు రవానా

విశాఖపట్టణము-నాకాశ్రయము

విశాఖపట్టణములో కట్టెలవలన నాకాశ్రయమునూర్చి
యంతవరకును జరిగిన నని ఇంజనీరుగ పరిశ్రమించు ప్రక
టించుట దెను.

ఈ నాకాశ్రయ విద్యావిధానమును తెంగాలు నాక
పురము రైలువే కంపెనీవారి ఇంజనీరులను 50 వాని ఉల్
ఫిబారీవీడ్చుట సుఖమువారు తయారజేసిరి. వీరు ద్వుం
నాకాశ్రయము కట్టెలవలన ఈ నాకాశ్రయము కట్టిపడచునని
నూతించిరి. ద్వుంరేవు విశాఖపట్టణపు రేవును సమాన మ
స్థితులను కలిగియున్నవని వారు తెలిపిరి.

ఈ నాకాశ్రయమునకు అన్నిప్రక్కలకు గట్టువేయుటకు
ను, విశాఖపట్టణము కట్టెలను "దాన్నికరేవు" అంటును ను
వర్తిభాగమునకు దావున కొంచెము తీయుటకును రెండుకప్పు
చేయుటకు మక్కువగాను కావలగునదా నాకాశ్రయములవారు
రేవును కట్టెలవలన. అందున మోడరనున సమద్రమున
కలియుచున్నది. అకప్పుట్లలో నోకదాని నాకాశ్రయము
గా మార్చవలసింది. అది ఇప్పుడు చాలమేరగా నుండుటచే
మంచి పోటుచేక నుండునదా సమద్రగామియగు నాక దాని
యొడిపును తీయులేదు గాన ఉప్పులేటియును ముఖ్య
రమునందును తోపుకడకుల నుకయొంది చాలయన్న తీయిం
చుటచేయున్నది గాని ఈకట్టెలను గట్టుటయును తగిన ఏర్పా
టులు చేయుటలనను నాటుచేరీ నీరునియబాగమును విస్త
రించేయుటలనను తగినంతవట్టి తీయించిచో సమద్రపు
కరకుములవడిచున ముదిబోతు సింధుకాళి ఏర్పడగలదని
ఉహించబడినది. ఈ నూతనకు ఇంజియూ మంత్రిగా రంగి
రిందిరి. ఈ నాకాశ్రయ విద్యావిధానము తెంగాలు నాక
పురము రైలువేకంపెనీవారికే ఇవ్వబడును. ప్రారంభమునందు పట
ము ల ను అంచనాల ను నిర్దేశర యిటు కు ర ల
యొడ్ర వ్యము నొ సంగుట కుత్తర పీ య
బడినది. ఇప్పుడు ఇంజనీరులు ఈకార్యమును నిర్వహించుచు
న్నారు. సమద్రగామియగునాకాశ్రయ నిలువటులను ఏర్పాట్
రేవునకు తెలు కట్టింపబడును ప్రస్తుతము మాడు పెద్దస్త్రీయము
ఏకాలమున నాకాశ్రయమునందు నిలువటులను నేర్పా
టులు మార్చు చేయుచును. ప్రస్తుతముగా అధికసంఖ్య
గల నాకాశ్రయములకు తావున కట్టించుటకు చాల నకకా
శ్రయ కలదు. తొలుత మట్టి క్రవ్వించుటకు ను,
మూడు వం రే నల ను కట్టించుటకు ను మూడు
నాకలకు వ న తి యేర్పరచుటకు ను మూడు 60 లక్షల
రూపాయలు కృతమగుననియు, కనుక ప్రారంభమైనది మొ
దలు రేవర్సరములకు పరి పూర్తికావడమునందు అందనా
జేయుచును. నాకాశ్రయము నిర్మించియెడల వ్యాపార
మతిగియించును. అందులకు నాకాశ్రయసమీపమున సారు
గురికొట్టు మున్నగు కట్టెలములను కట్టింపవచ్చు నాకాశ్రయ
ములకు కలుగు వర్తియజనము పూర్తికావడము కలకత్తా
బొంబాయి నగరములయందు కొంతవల కట్టింపవచ్చుకలిగినది.
కాన విశాఖపట్టణమునందలి ఇబ్బంది కలుగకుండుటకు తగినంత
వికాలమును ప్రజేయను స్వాధీనపరచుకొనుటకు మూడవట్టి
గల తెంగాలు నాకాశ్రయ రైలువేవోర్డువారు కట్టిపెట్ట
ములను చేయుచున్నారు.

యగును. ఈ సమయము ఇంతవరకు వడిచియినను రయి
మీదకు వెళ్లుచున్నది కట్టెము దిపార్టుమెంటువారు త్వరలో
ఈ రేవులలో స్త్రీయలను ఆవులకు ఏర్పాటుచేసి వర్తక
మునకు పూర్తికావడము చేయవలసి యున్నది. ఓడలు ఈ
రెండు రేవులగాను ఎచ్చట ఆగుటకు ఏలుగానుండునో
అలోచించి అచ్చట సరకు ఎగుమతి దిగుమతులకు తగిన అ
వకాశములు కలుగజేయవలసి యున్నది. ఈ పూర్తికావడ
మునది వారమునకు నుమాక 500 ల తేపంజర్లు రెండునా,
మూమెను వర్తకా స్థలములకు పోవుచుండును. వారు ఇ
ప్పుడు సామానుల ట్రాగాలు తీసికొని వడరమీద రయి
మీద వర్తియజనముచేసి కాకివాడ వెళ్లి ఓడ వెళ్తున్నారు.
సరసాపురం చేరుపాలెముల మక్కువను మైసూరులంకకట్ట,
తేపంజర స్త్రీయము ఒడ్డుకు సమీపములో నిలువటుల తగిన
లోతుకన్నదని తెలియుచున్నది. వీరి విషయములు కట్టె
ము దిపార్టుమెంటువారు కొల్లలు తీయించి అనుబంధముగా
నున్నయెడల స్త్రీయము ఆగుటకు ఏర్పాటుచేసి ఆవులకూడ
నాకరేవు స్థాపించియెడల వర్తియలకు చాల సౌకర్యముగా
ను, లాభకరముగాను ఉండును. ఈ కార్యము చిల్లారాని రిక
మ్యా అధికారుల సహాయముతో సమీకాలములో అధిక
గలదు. ప్రజల రిందువిషయము క్రొత్తపనించి వనిచేయవలెను.
సరసాపురం పురవాసి.

మైసూరు విద్యావిధానము.

మైసూరు రాష్ట్రమున విద్యాభివృద్ధి యెట్లున్నదియు
తెలుపబడు నని స్వీకారమునండి నేరయండిన నిశ్చయము
దానివై ప్రభుత్వమునకు నేరీస నుత్తరపుర ప్రకటించబడి
నది. విద్యావిధానమునందలి నొక్కమాత్రగ గ్రహించుటకు
సంకుచిత నిశ్చయక సర్పింకలనైన దని క్రిందటి సంవత్సరము
ఏప్రిలు నెలలో మైసూరు ప్రభుత్వమునకు ఇవ్వెట్లకు జన
రలుగాని గోటి విద్యాభాగ శ్రమికలమునందు అందు
లకు వెచ్చుమే మగునదియు గూడ తెలుస
గోరిరి. రెడ్డిగాడు నాకాశ్రయ విద్యా
విధానము నందలిని కొంతి సంస్థానపు విద్యావిధాన ముల
సమన్వయముచేసిచెప్పించిరి. వారినివేదికలో ప్రస్తుతవిధానము
యొక్క జాతములు తెలుపబడినవి. ప్రాథమిక ఉన్నత తర
గతులకు సంబంధముయియు లేవండుట, ప్రాథమిక పాఠశాల
లకు విద్యముల నివృత్తులను లాభములేవండుట, వాటి
నివృత్తికార మికయందుబడిండుట కనేకవ్యయముండుట,
నిర్వ్యాధివిద్యార్థులకులన ననేక విక్రములు గలుగుట, మక్కు
కు తరగతి పాఠశాలలో ననేక భేదములుండుట అన్నిటివలె
దొందు విశేషవరచెను. గ్రామకలికలులకును, నగరకలికలులకు
సరికను పాఠశాలలు భిన్నభిన్నములుగ నుండలయు. శ్రీ
విద్యమరల సంస్కరింతుల యును. మైసూరుప్రభుత్వమువారు
నిశ్చయక చర్చించుచు సంగ్రహముగ మైసూరు విద్యాభివృద్ధి
చరిత్రను తెలిపి ఇప్పటిలోపముల జరిపించి ఇకముందవి యె
ట్లు సంస్కరించుచునదియు నూసింది. ఈ కంస్కరణ
ములు ప్రజల కతిపూర్తిముఖ్యమగుటలన క్రితరసంఖ్యము
లును నాయకులును వాటిని తర్కించి మూడుమాసములలో
తమచుభిప్రాయములను తెలుపవలయునని.

ప్రాథమిక పాఠశాలలు

నిశ్చయించిరి నూతన లిట్లు తెలుపుచున్నది. 1914 వ
సంవత్సరములో ప్రజేక పెట్టబడిన ఆరునెలల గానిలు వద్దతి
చాలలోప భూయిష్ట మైనది. సామర్థ్యలోపముగ నుండుట
ఉపాధ్యాయులకిచ్చు భృతి చాలకుండుటచే ఎక్కువ మూసి
జేయుచునో యని తెంగననుండుట; గానియుల్లాకనదా
యను నొ రింత నిష్పవడకుండుట, పాఠశాలలకు తిన వత్తు
సామగ్గిలేవండుట; ఉపాధ్యాయులు పశోభనోద్యోగులు
చాలకుండుట ఈ మొగలుగాగల లోతులు లనేకమున్నవి.
ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి ఈ క్రింది 60 స్కూ
రలును లత్యాకర్త్యము. 1, 20 చదరపు మైల్ల
కును, 800 మంది ప్రజలకు ను ఒకొక్క పాఠశాల
చొప్పున సంస్థానమునందు వదిలేట ప్రాథమిక పాఠశాలలు
నెలకొల్పబడవలయును. 2 ప్రాథమిక పాఠశాలలన్నిటికం
దు నున్నతరగతి ఆరగా వాల్లక తరగతిరకు విద్యగనపని
నున్నుచేసి 30 గురు విద్యార్థుల కొకొక్క ఉపాధ్యాయు
డు చొప్పున తగినంతమంది నుకీతులయిన ఉపాధ్యాయుల
నేర్పకవలయును. 3. ప్రతిప్రాథమికపాఠశాలకును వల
యవస్తుసామగ్గిని పూర్తిగ నీయవలయును. 4. గ్రామ నగర
విభేదములేక ప్రజలసంఖ్యనుబట్టి పాఠశాలలకు స్థాపించవల
యును. 5 ప్రతిమూడు ప్రాథమికపాఠశాలలకు ఒకొక్క
సహాయ పశోభనాధికారిచొప్పున వట్టభయ్యి ను ముగియు
నగు కరిశోభనాధికారుల నియమిక వలయును. పాఠశాలకు
పూర్తికావడమును, ప్రస్తుతసర్పంధ విద్యావిధాన క్షయ
మునందలిని ప్రభుత్వమువారి భరించుచున్నాను. సానిక సంఖ్య
ము తెట్టి సహాయము నొసరింకవచ్చును. వీరిలన గ్రామముల
కును నగరములకుండు ప్రాథమికవిద్యాసౌకర్యములు భేది
చుటయెగాక దానినేమాత్రమును వృద్ధిచేక నింధిననుప్రభు
త్వమువారిక్షయము చాల విశేషముగా మెగిపోవును. అందు
చేతనే ప్రాథమిక విద్యాభికారులకు స్థానికసంఖ్యలకు కీ
నుజ్జేకించబడినది. అందుచేతనే ప్రభుత్వమువారి విరాళములు
రాష్ట్రము మొత్తమునై జనసంఖ్యనుబట్టి యుంజవల యునని నిశ
యించబడినది.

వైదికవేదము వద్దతి నవలించుటకును అధికవ్యయము
ను భరించుటకు భూమిపన్నులను పెంచువలయునని నూ
చింపబడినది.-(ననేషను)

పాఠశాలలను అను వరానుజేయుచు యంత్రసాధన ము
నరములేయె నడపించదగు విషయము నొక గణము ఎత్తున 15
గణములమారుమువరకు నడపింక గలిగినాను.

Bombay

Mahatma Gandhi
On South African Indians.

BOMBAY, August 14.

Mr. Gandhi in another communication to the press today states:—Following close on the heels of the cable from South Africa comes one from Fiji which reads as follows:—Indian Imperial Association regrets Fiji Government propose cancellation Indian indentures. Association strongly protests and prays immediate abolition indenture.

I thought after the Viceregal pronouncement about Fiji that we had seen the last of Fiji indentures with which Messrs. Andrews and Pearson have made us so familiar. It is evident from the cablegram that the Government in Fiji Islands had decided upon immediate cancellation, and that they have now altered their decision and intend postponing the cancellation. It is to be hoped that the Government of India would throw some light on this change of programme. The public are entitled to view with strongest suspicion any postponement of the cancellation of indentures.

The Punjab

Punjab Sentences.

MR. WACHA'S APPEAL TO PUNJAB

LT. GOVERNOR.

BOMBAY, August 14.

The following telegram has been sent by Sir Dinshaw Wacha, President, Western Indian National Liberal League to the Lieutenant Governor, Punjab:—The Western Indian National Liberal Association without prejudice to the merits of the Punjab cases and situation on account of Privy Council appeals and the promised commission, beg to express to Your Honour appreciation of and thanks for the material reductions of sentences in some of the cases tried by Martial Law Commissions and at the same time the Association pray earnestly for like sympathetic action regarding the other cases tried and sentenced.

Lahore Tribunals.

Amritsar Telegraph Case.

Four Accused Acquitted, four Convicted.

LAHORE, August 14.

Judgment was delivered to-day by the Special Tribunal in the Amritsar telegraph office case in which eight persons were charged with offences under Section 121, I. P. C. for breaking Amritsar telegraph office on the 10th April and attempting to murder Mr. Pinto, Telegraph Master. Four were sentenced to transportation for life with forfeiture of property and four were acquitted.

Amritsar Conspiracy Case.

The Special Tribunal reassembled to-day at Lawrence Hall when the hearing of the supplementary Amritsar conspiracy case was resumed. After the prosecution witnesses had given their evidence the Public Prosecutor closed the case for the crown. Statements of the accused were then recorded by the tribunal after which charges were framed against Mriji Sini Nath under Sections 141, 124 A, 120-B 302 and 101 I. P. C. and against Durgas under sections 124-A and 120-B, I. P. C. The case was postponed to the 16th August when defence evidence will be heard.

Quite a Sensation

Quite a sensation was created to-day at the special tribunal when a man suddenly appeared before the Judge when they were engaged in the hearing of the Amritsar conspiracy case and said that his name was Abdul Majid and if the Court found that he was the real Abdul Majid who was wanted in the Amritsar conspiracy case and who had been absconding he might be arrested and tried and if not he might be let off. In reply to the questions of the Court the man said that he was the son of Lal Khan and lived in Gali Kharsian in Amritsar. The matter was referred to some Inspectors of C. I. D. who was present in the Court who said that this man was the real Abdul Majid who was absconding and had now come of his own accord. Abdul Majid was therefore taken charge of by the Police and was placed under surveillance. He will now be taken to approver Kans Raj for identification and if proved to be the real man who was absconding will be duly tried.

Welcome Address to Punjab Satrap

LAHORE, August 14.

It will be remembered that when Sir E. Ward Macleagan assumed charge of Lieutenant Governorship the Lahore Municipal Committee wished to present an address of welcome, but in view of the recent trouble His Honour asked them to postpone the ceremony to a later date. His Honour's present visit to Lahore offered the opportunity and the presentation was duly made on Wednesday afternoon. At Garden party in the grounds of Government House to which His Honour had invited a number of European and Indian guests to meet the president and members of the Municipal Committee the members of the Committee headed by Mr. Butler, President, resolved His Honour standing and as soon as he had taken his seat an address of welcome was read by Mr. L. Nikhi Ram, Senior Vice-President. His Honour then replied in the course of which he recalled the fact that his connection with Lahore went back to an even earlier date than 1886. His Honour referred to the great improvement which he had noticed since 1886 in the outward appearance of Lahore buildings and roads and went on to say that he had appointed a small committee to advise as to the measures necessary to keep the buildings and roads as neat and beautiful as circumstances allow and to suggest possible improvements. He appealed for the co-operation of the occupiers of the houses and shops of the municipality itself in maintaining and extending the amenities of Lahore. His Honour then presented Sanads and rewards to the following gentlemen in recognition of their gallant and loyal services on the occasion of riot at Kasur. Mr. Khairuddin, Inspector of Accounts, N.W. Railway, showed conspicuous courage in protecting Europeans during the riot at Kasli Railway Station. It was largely due to his efforts that Mr. and

Mrs. Sherbourn and their children were saved from the fury of the mob Rs. 1000. Bhai Gurditt Singh of Palmerabad in Churian Tahsil who happened to be travelling through Kasur at the time of the riot assisted Corporal Battison after he was wounded to escape from the mob and helped him over a long distance into a place of safety. Rs. 500. Khan Sahib Mahomed Shahbaz Khan, Honorary Magistrate, Kasur, fearlessly did his duty and supported the local authorities in the suppression of the riot at Kasur. He actively supported the Deputy Superintendent of Police in dispersing the mob which had burnt the Murriff's Court and was attacking Tahsil Rs. 200. Syed Ahmed Shah, Sub Registrar, actively supported the local officials at Kasur in dealing with the rioters Rs. 200.

A Punjab Government press communique states that the British districts of the Punjab were at the end of July quite free of plague, but one case has since been reported in the Sialkot District.

Simla

SIMLA, August 14.

A Press Communique says:—In consequence of the exchange having been raised to 1 sh 10 d per rupee from the 12th August 1919, the rate at which telegraphic transfers on India will be sold by the Ottawa Mint for gold tendered at that mint has been altered to one rupee for 10/3585 grains of fine gold.

SIMLA, August 14.

A press Communique says:—There is nothing to report north of the Kurram river. The Lashkar of Wazirs and Durans from Upper Tochi, that took up positions near Miranshah, dispersed without fighting owing to dissensions.

Total subscriptions for the new Indian loan up to the 12th August 1919 are Rs. 13,77,92,700 inclusive of Rs. 72,70,400 in the shape of war bonds.

Burma

RANGOON, August 14.

The Rangoon Municipal Committee to-day appointed a sub-committee to go through the Development Trust Bill, clause by clause and present a detailed report on the Bill's effect on municipal finance and administration.

The rice market continues dull, small sales at contro prices being reported.

The outbreak of influenza has compelled the closing of St. Matthews School, Moumein, where thirty boys are ill. Other schools are expected to follow suit.

ఉత్తరరామచరిత్ర

విమర్శన విమర్శనము

II

(4) "కరుణాన్ద్రోమిని సౌఖ్యము

సరగున జనకసుతనైన జనరంజనమున్

నెరపగ విడిచెను నాకున్

దొరకొన దొక్కింకెయైన దుఃఖము మదిలోన్."

అనుపద్యమున 'జనకసుతనైన' అనుపదము కరుణాదుల కన్న సీతా పరిత్యాగము నులభవన సర్థమున బోదించుచున్న దని విమర్శకు లాక్షేపించిరి.

సీతాపరిత్యాగ దుష్కర్తవ్యము విషయమై మూలము లోని ప్రయోగించిన 'యదివా' అను దానికి 'జనకసుతనైన, అని లెలుగున వాడబడినది. సీతనైన విడువవలసిన సప్తము, సీతాపరిత్యాగము దుష్కర్తవ్యమే యన సర్థము వచ్చుచున్నది గాని తృణప్రాయముగా విడువవలసి యర్థము కాదు. ఉదా:- "ప్రాణమునైన నీకర్పించును." అను సవసరమున నీ ప్రాణ సమర్పణము దుష్కర్తవ్యమును దెలుపుచున్నదో, సుకర్తవ్యమున దెలుపుచున్నదో విమర్శకు లెఱుంగుదురు గాక! మఱియు 'విడిచెను నాకున్' అనుచో 'విడిచెను' అనునది మూల పాదాన సారమున వర్తమానము గాక వ్యతిరేకముగా దధర్మమును వాడితిమని విమర్శకులు భ్రాంతి నొందిరి. కాని వ్యాకరణ నియమముచే 'విడిచెను' అనునది లాట్యయొక్క రూపమై యున్నది. ఇది తద్ధర్మ తప్పిలసంభావన, సంకల్ప సాతత్వ, వర్తమాన, భావ్యాకారదుల బ్రయోగం బగును. కావున మేము వర్తమానార్థముగా నే వాడితిమి. ఈ విషయమును మన విమర్శకులు లాల వ్యాకరణ సాహిత్యముచే నెఱుంగుదురు గాక!

"చక్కని తేటతెలుగు మాటలతో నాంధ్రభాషా సాంప్రదాయమునకు భంగము కలుగకుండునట్లును, సంస్కృత మంతిగా నెఱుంగుని తెలుగువారిలకు హృదయంగమముగా నుండునట్లును, శ్రీనాథాదులు వైవధాదిగ్రంథముల నాంధ్రీకరించిరినియు, ఆధునికులు వారిమార్గము ననుసరింపక సంస్కృత శైలి ననుసరించి నాంధ్రభాషాసాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగా నాంధ్రీకరించిరినియు, మాయాంధ్రీకరణ మీ ద్వితియ

గణంబులోఁ జేసిన దనియు" వర్ణించియున్నాడు.

శ్రీనాథాదుల వైవధాది గ్రంథములకంటె మా యాంధ్రీకరణ మెంతకఠినముగా నున్నదో రసజ్ఞు లెఱుంగుదురు గాక!

ఉత్తరరామచరిత్రయొక్క యుపోద్ఘాతంబున మాచే నిరూపింపబడిన ధర్మత్రయములో సృష్టికర్త సృష్టివిషయమున గమనింపవలసిన ధర్మముం గూర్చి "ఈ పరిష్కారమంత తృప్తి కరముగా లేదనియు ఈశ్వరధర్మమును నిరూపించుటకు శీవున కధికారము లేదనియు మన విమర్శకులు వ్రాసియున్నాడు. భగవద్గీతయందు "ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామియుగే యుగే" అని యేదేని కారణంబున ధర్మస్థాని కలిగినప్పుడు పరమేశ్వరుండనైన నేను ధర్మసంస్థాపనముకొఱుక (బ్రతియుగంబునం బుట్టుచుందు నని శ్రీకృష్ణభగవానుఁ డానతిచ్చి నట్లు వ్యాసులవారు నిరూపించియున్నాడు. ఈశ్వరధర్మమును నిరూపించుటకు శీవున కధికారము లేనిచో వ్యాసాదు లిట్టి యాశ్రిక్యమున బ్రహ్మసూత్రాదులృత్పక్షగ్రంథముల నేల రచించియింపిం నారాలంబు వగును. వారు తమ గ్రంథములందు భగవద్ధర్మములను నిరూపించినచో బుక్కిటి పురాణము లగును. నిరూపించుటబట్టియే యుపనిషద్ధర్మంబున కవిరుద్ధములైన మతగ్రంథములై నేటికటకుఁ జరాయువుం గాంచి యున్నవి. మఱియు "మనము సమర్థింపఁబాలని కార్యములన్నియు నీశ్వరేచ్ఛానుసారముగా జరిగినవని చెప్పి తప్పించుకొనఁ జూచుట సరసముకా" దని వ్రాసియున్నాడు. ఈశ్వరేచ్ఛకు వ్యతిరేకముగా శీవుఁడు కార్యసాధన మొనర్పదత్తుఁడైనచో మనము ఫలాభిలాషతోఁ జేయఁబాలని యున్న సర్వకార్యము లను సుముఖములై ఫలించుచునే యుండవలెను. అచ్చటచ్చటం గానఁబడు శీవానమేతే విఘాతములంబట్టి యాశ్చర్యము జూల్యము గల కార్యములు ఫలించుచున్న వనియు, ఈశ్వర ప్రాణికుల్యము గల కార్యములు నశించుచున్న వనియు సర్వ దాక్కరికుల యభిప్రాయమై యున్నది, కాని శీవున కెందును స్వాతంత్ర్యము చెప్పఁబడి యుండలేదు. మఱియు—

"అవిదితమగు నీశ్వరేచ్ఛను బురస్కరించుకొని సమర్థించుట ప్రపత్తిమార్గమును బురాణమార్గమునై యుండును గాని కాన్యమార్గము కాదు. యుక్తియుక్తమును, లోకానుభవాను గుణంబైనగాని కోల్పింపదు." అని విమర్శకులు వ్రాసి యున్నారు.

ఇట్టి విషయములు, అనేకచూడకవులచే వర్ణింపబడి యున్న ప్రామాణిక కావ్యములయందు నిరూపింపబడియున్నవి. గ్రంథవిస్తరభీతిచే స్థానీయలక న్యాయముగఁ గొన్నిటిని మాత్ర మిందుఁ బ్రదర్శించుచున్నాఁడను. (1) తే. మేశ్వర కృత చందకాళిక నాటకమున ధర్మదేవతావరమున సర్పదప్తుఁడై మృతినొందిన రోహితాశ్వఁడు జీవించుట, (2) భట్టము రారి ప్రణీతమయిన యనర్థ రాఘవంబున దశరథుడు జేసేం ద్రువకును యుద్ధసాహాయ్య మొనర్చు ననియు, (3) కాలిదాస కృతియగు విక్రమోర్వశీతాంబున సూర్యునికి భరతముని కాపమును, (4) శ్రీహర్షకృతముగు నాగానందనాటకమున గరు త్మంతునిచేఁ జంపబడిన జీమాతవాహనుఁడు గౌరీవర్ధనసాదంబున జీవించుటయు, (5) భవభూతికృతముగు నుత్తరరామ చరిత్రమున బృంభకాశ్రమము సంభాషించుటయు, కుశలవులు జలంధ్రమున జన్మించుటయు, సీతరసాతలంబున నివసించుటయు, గంగాభాగీరథులు, వనదేశత, తమస, మురళ మొదలగు వారి స్వరూపాంతరభారణంబును, (6) ప్రస్తుత కాకుంఠిలాం తర్థానంబును రత్నబంధప్రభావంబును మున్నగుఁగల యుక్తి విరుద్ధలోకానుభవాతీతవిషయంబుల దైవబలంబున నిరూపించి యున్నారు. వీరందఱును పంతులవారి కంటికిఁ గావ్యలక్షణ విరుద్ధముగ వర్ణించిన యప్రామాణిక కవులుగాఁ గాన్పించుట కన్న నత్యాశ్చర్యకరమయిన విషయము ముందెన్నఁడు వినఁ బాలము.

ఈ నాయాంధ్రీకరణమునైఁ బలువురు విద్యత్కృతు లొసంగిన యభిప్రాయములను నాకాకుంఠిలముయొక్క చివర భాగమున బ్రచురించితిమి. గావున నీ సందర్భముననే వానిని గూడఁ దాము జరువలయు నని పాఠకులం బ్రార్థించుచుంటిని.

రాజా యం. భుజంగ రావు.

ఆంధ్రవిభాగము:—25 ఆంధ్రరాష్ట్రీయ శభకు అయం

చక్క నుబ్బకృష్ణగావుతులుగా రధ్యతులుగనుంప సంగీకరించిరి. గా. వారిసర్వోత్తమ రావు పంతులుగారు ఆంధ్రచూడఁ జననభి కథ్యతులగనుండు. రా. బ. యస్. వి. సరసింకో రావుగారు, పెద్ది కార్యముల కున ఆంధ్రసభాధ్యక్షత వహింపబాలమని తెలిపిరి. సభలు, 22, 24, 25 తేదీలందు జరుగఁ బడను, అని మాత్రీ శంకరిరావుగారు తలపిసిద్ధిరి.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

British Finances.

Alleged Extravagance. Statements in Parliament.

LONDON, August 12. In the House of Commons, General Seely, rebutting the charges of extravagance as regards the Air Service, stated that the Armistice arrangements had been made to produce 50,000 aeroplanes annually, but since the 11th November, 20,000 officers, out of 30,000, and 203,000, out of 260,000 other ranks had been demobilised; 210 aerodromes out of 386 had been given up, and 1,927 hired premises, out of 2,143 had been surrendered. He contended that the Air Force was worth maintaining. It had saved many millions sterling and thousands of precious lives.

The Lord Advocate dealt with the recent charges of irregularities. He defended his decision against prosecutions and declared that, whereas the report of the Public Accounts Committee made it appear that £50,000 or £60,000 was involved, the actual amount in regard to which he was approached, was £286.

The House received the statement very favourably.

Mr. Churchill drew attention to the fact that the Treasury and the War Office had ordered enquiries into aerodrome contracts immediately the situation was apparent. As regards the general question of finance, Mr. Churchill said:—We had arranged that our forces on the Rhine by the 31st October, should be reduced to one strong brigade, and the Air Force to one squadron. There were still over 400,000 German and Turkish war prisoners needing 100,000 soldiers to guard them. Permission had been granted to repatriate the Turks, but although repeatedly sought, the Supreme Council had not yet authorised the War Office to repatriate the Germans. Maintenance of 1,00,000 troops, of which 20,000 were British in Mesopotamia, was the principal mainpring of profligate expenditure. The efforts to reduce the forces had been resisted by the officers on the spot. However, the War Office was enquiring if Mesopotamia could not be successfully policed by a judicious arrangement of armoured cars, aeroplanes and very fast tanks. By similar methods it was hoped to reduce the present force of 90,000 troops in Egypt and Palestine by half. There were 60,000 troops in Ireland, compared with 10,000 before the war, but the Irish executive strongly opposed any reduction at present. Moreover, until the troops in India could be sent home, we should be forced to maintain a duplicate garrison in India. We have to maintain 100,000 men in France on salvage work, or leave valuable assets rotting on the ground or, raise a temporary civilian force. We also had many thousands of seriously wounded in hospitals. Hence it was clear that it was not yet possible to control expenditure by policy. The only means of reducing the expenditure was to bring the men home as soon as possible, and re-establish them in prewar industries. He was concentrating on this point.

Mr. Churchill again emphasised that the most urgent problem was to reduce the cost of the National Government, even if it involved the abandonment of many cherished schemes. He estimated the cost of reproducing the prewar army at between 65 and 75 millions annually. He had instructed General Trenchard that he must provisionally frame a scheme within the limits of twenty-five millions annually.

The R. W. Frontier Campaign.

Defective Medical Equipment.

LONDON, August 12. Sir Henry Burdett, in a letter to the "Times" asks Mr. Montagu to investigate the actual strength and quality of the medical organisation with the troops now opposing the enemy forces in India in view of the presence of cholera and the fact that a large percentage of the medical "personnel" consists of unqualified Indians, whose only training has been in Indian Medical Schools. He contends that it is a grave scandal to describe a majority of such Indians as regimental surgeons. Sir Henry Burdett fears that the constitution of the reported Indian field ambulances is what in India is merely called combat field ambulances, which have no headquarters and is equipped usually with unqualified Indian medical men. He asserts that the defective medical equipment can only be attributed to the unwillingness of the Government of India to provide money to raise the arrangements to a proper standard. The scandals of Mesopotamia must be avoided on the North-West Frontier, and he urges Parliament to insist upon provision of proper arrangements immediately.

Profiteering.

Sir A. Geddes Definition.

Unionist M. P. S Oppose Measures.

LONDON, August 11. In the House of Commons, Sir Auckland Geddes moving the second reading of the Profiteering Bill, defined profiteering as making an unreasonably large profit, all the circumstances of the case being known by the sale of an article, which was one or one of a kind in common use by or for the community. Sir Auckland Geddes emphasised the baneful effects of profiteering, including the creation of social unrest which was materially contributing to the disturbance and disorganisation of industrial life. Workers were discouraged from producing freely, because they felt they were lining the pockets of employers. He gave instances of profiteering in which boots which were purchased wholesale at fifteen to twenty-five shillings were sold retail at fifty to seventy shillings a pair, also a tender for repairing cottages amounting to £3,500 whereas £2,500 would have provided adequate profit. Government intended to stop these things. Sir Auckland Geddes acknowledged that the present high prices were not entirely due to

profiteering. He admitted that there would be great difficulties in administering the bill, but there would be greater dangers if the position was left untouched. He stated that Ireland was included in the measure.

Mr. Kennedy Jones moved the rejection of the Bill. He thought it would be ineffective and positively harmful to trade. It would create another vast expensive department, which at present was undesirable.

The Unionist, Col. Sir J. Rutherford seconded the rejection. The ensuing debate was animated and the Bill was much criticised, but many supported it because its passage was bound to have a good moral effect by showing that Government realised the need for speedy action.

Indian Reforms Bill.

Joint Committee's Sitting.

Non-Brahmin Views.

LONDON, August 11. At a meeting of the Joint Committee, Mr. K. V. Reddi, High Court, Vakil, claiming to represent the bulk of Madras non-Brahmins, said that non-Brahmins could not accept the Reform Scheme, not containing the principle of communal representation, which would protect them from Brahmin domination. He declared that caste difficulties in India were increasing instead of dying out.

Moderate View.

At a sitting of the Joint Committee to-day Mr. Samanta, of the Bombay Presidency Association, giving evidence, asked that the policy of centralised Government be not perpetuated as it would perpetuate bureaucratic rule over the provinces, causing worry and trouble. He urged the establishment of a domestic form of Government, by which progress of the advanced provinces would not be hampered. Anybody, who had been absent for five years, could scarcely credit the recent rapid growth of self-consciousness in India. It would be a grievance in many cases if the advance of progress under the new scheme, were delayed by revision in ten years instead of in five years. He urged the establishment of a machinery by which capable men would be attracted to the Central Government and enabled to run Government effectively.

Hon'ble C. Y. Chintamani.

Supports Women's Franchise.

LONDON, August 11. Hon'ble C. Y. Chintamani of the United Provinces Development Association asked that the United Provinces should be considered as a presidency. He warmly supported women suffrage.

Mr. Prithwis Chandra Roy on Diarchy.

Mr. Prithwis Chandra Roy, joint Editor of the "Bengali" (Calcutta), said that if the bill accepted the proposal of bicameral legislature for central Government and provinces as in England, the Government could have avoided complicated and costly machinery of diarchy.

Provincial Bicameral Legislation.

Mr. K. C. Roy said a revising Chamber with all the sanest elements of Indian public life represented in it and with restrictions as imposed on it in England, would cut the gordian-knot of Indian administration and obviate all difficulties and complications and make responsible Government possible without any risk. He hoped that the Joint Committee, in the interests of India and England, would reconsider the whole matter now instead of its being allowed to hang fire until the first periodic Commission proposed in Mr. Montagu's Bill. He considered that the postponement of the institution of bicameral legislation in the provinces, might jeopardise the whole scheme and throw the experiment into a doubtful orientation from the start.

British Labour Trouble.

The Triple Alliance Decision Miners Dispute Virtually Ended.

LONDON, August 12. A Conference of the Triple Alliance passed a resolution to-day that in view of the changed conditions, as well as the changed attitude of the Government towards the proposals of the Triple Alliance, the latter's policy of direct action should be postponed.

The Mining Dispute.

Yorkshire Decision.

LONDON, August 12TH.—(NOON.) An abortive conference took place to-day between Yorkshire coalowners and strikers at Leeds. The owners emphatically refused to continue discussion until the men resumed work.

LATER:—The Yorkshire Miners' Council has recommended the men to return to work. It is understood that this virtually ends the strike.

Fratel Court Martial Case.

Accused Cross-Examined.

LONDON, August 12. The Fratel Courtmartial was continued to-day. The accused cross examined stated that the hospital arrangements were entirely directed by a brutal doctor named Conus, who cruelly ill-treated and even assaulted the prisoners. The accused denied specific charges against himself. He admitted putting bogus numbers on graves in order to facilitate sending off reports to England. None bore identification numbers. The accused said that the dead were unclothed. There was no burial service, although he later succeeded in arranging some funerals. He did everything possible for the patients. He explained that much. Lower mortality among Indians compared with Europeans, was due to the former living on atts which they were enabled to gather, also they were more acclimatised. Mr. Conus died of pneumonia at Bagtsho last year. The men in hospital lay in a filthy state, but he was powerless to remedy this. After witnesses were heard for the defence, the hearing was adjourned until tomorrow.

Pay of the Trans-Caspian Troops.

Considerable Expense.

LONDON, August 11. In the House of Commons Brigadier-General Wigan drew attention to the considerable expense to which the troops serving at Tiflis and Batoum in Trans-Caspian were put, owing to the rate of exchange by paymaster being considerably less than the local banks rate.

Mr. Forster replying stated that the official rate fixed fortnightly was based on the actual cost of the currency purchased locally. It was impossible to arrange a similar official and commercial rate on any given day, but variations might be in either direction. He was enquiring regarding the possibility of improving the method. He added that eighty or ninety per cent of the troops' pay was returned through customs and port offices and both conducted transactions at official rates.

Defective Aeroplanes.

LONDON, August 11. In the House of Commons replying to Captain Terrell, Mr. Seely said that, owing to transport difficulties, there had been delay in supplying the forces in India with the required number of aeroplanes of suitable types. These deficiencies would be remedied at the earliest date. He admitted there had been adverse criticisms of the types employed.

Russia

Fighting in North Russia.

General Denikin's Successes.

LONDON, August 12. Further official details of General Denikin's recent success show that his advance is continuing on a greater part of the South Russian front against considerable enemy resistance. General Denikin's capture of Kamishine is of greater importance than was first estimated. The capture included 11,000 prisoners, sixty guns and immense quantities of material. Two crack Bolshevik regiments were completely shattered. Meanwhile, General Denikin's advanced cavalry has effected a junction with the left wing of the Ural Cossacks near Etkenskoe, 85 miles south-east of Kamishine. The effect of this junction with the left wing of Admiral Kolchak's army is bound to be great as the united front against the Bolsheviks now extends along the whole East and South Russia, from the Northern Urals to the North-west Corner of the Black Sea and in the latter area only 50 miles separate General Denikin's left wing from the right wing of the Rumanian Army along the Danube. Captures at Poltava included 136 railway engines, 1,200 waggons, two armoured trains and twenty guns.

Africa

Diamonds on Gold Coast.

Important Discovery.

LONDON, August 12. An interesting discovery of diamonds was made on the Gold Coast last February. Stones occur in shallow quartz gravels near the village of Abomoso, sixty-five miles north-west of Accra. The stones which have been found are small, averaging approximately thirty to the standard carat. They are mostly of a good quality, clear and colourless. Many are perfect crystals. They vary in value from ten to twelve shillings per carat for the smaller grade, 17s. 6s. per carat for the medium grade, and thirty shillings to 32s. 6d. per carat for the larger grade. This is a mixed sample including all qualities of stones. Some of the larger stones are worth seventy to eighty shillings per carat. Upwards of 600 diamonds have been found merely by panning. Sufficient work has not yet been done to prove the economic value of this discovery.

America

The Prince at St. John's.

Enthusiastic Reception.

LONDON, August 12. ST. JOHN'S:—The Prince of Wales landed at nine this morning, and was accorded an enthusiastic reception along a two-mile route to the City. The streets were decorated with triumphal arches. The Mayor and the Chamber of Commerce presented addresses of welcome. The Prince lunched at Government House, the guests including members of the Government and many officials.

France

Man-Driven Aeroplane.

A Frenchman's Success.

LONDON, August 12. PARIS.—The French cyclist Poullain, has succeeded in covering thirteen yards at a height of one yard on a man-driven aeroplane.

Austria

Austrian Peace Terms.

Important Modifications Expected.

LONDON, August 12. PARIS:—It is understood that the Peace Conference will consent to important modifications of the treaty in favour of Austria, notably as regards the financial and reparations claims and allocation of the old Austrian debt.

Spain.

The Aerobus "Goliath."

LONDON, August 12. A telegram from Jara Blanca says: The aerobus Goliath arrived there in an excellent condition from Paris and resumed the journey to Dakar.

Continental News.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—Nearly all Paris papers hope for a satisfactory understanding in the Hungarian situation. It is obvious, they say, that the recognition of the Archduke's Government is closely connected with the Rumanian question and it will be necessary to watch the elections suggested by the Archduke.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—Despatches received in Paris state that the Archduke Joseph has been nominated Administrator of Hungary until the National Assembly Elections.

LONDON, August 13.

PARIS:—American relief has begun with the feeding of 20,000 children in Budapest. This does not involve relaxation of the food blockade of Hungary.

LONDON, August 12.

BERLIN:—A message from Vienna states that the Government has been advised from Paris that it will be responsible for the person of Bela Kun, who will be called to account for the crimes committed during the Soviet regime.

PARIS, August, 13.

The Supreme Council has decided to recognise new Austria as the Austrian Republic not German-Austria.

PARIS, August, 13.

The Havas Agency states:—In July French revenue from indirect taxation and State monopolies amounted to 779 million francs, exceeding the receipts of July, 1918, by 33 millions.

PARIS, August 13.

The Havas Agency states:—During a week's holiday of M. Clemenceau, his representative on the Supreme Council will be M. Pichon.

PARIS, August 13.

The Havas Agency states:—A meeting took place today in the French Ministry of Food Supplies in connection with the distribution for public consumption of the American Army foodstuffs purchased by the French Government. No speculation will be allowed.

PARIS, August 13.

The Havas Agency states:—The Commission appointed to enquire into the Franco-Italian incidents at Fiume has sent a report to the Peace Conference. The finding is favourable to France, although Italian susceptibility is not wounded. The Commission was presided over by a British General and held 25 sittings, examining 200 witnesses.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—France censorship on telegrams is to be suppressed from the 15th instant.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—The campaign waged against the high cost of living is in full swing, extending now even to the aristocratic aggrandisements of Chaillot and Passy.

LONDON, August 13.

PARIS:—The Havas Agency states:—A Despatch from Bucharest describes the enthusiasm of the population when he entered the city. A demonstration was made in front of the French Legation and the "Marseillaise" was sung before the Royal Palace.

Indian Telegrams.

(From our own Correspondent.)

By Wire.

Mysore

Education in Mysore, An Important Memorandum.

BANGALORE, August 14.

An important memorandum on education in the State, promised some time ago, is just now published, and in their Order on the memorandum the Government say:—With a view to enable the Government to deal with the whole subject in a comprehensive manner and to regulate the future expenditure on education, the Inspector-General of Education was requested, about the middle of last year, to submit a report regarding the standardisation of the requirements of the department, and a forecast of expenditure for the next five years. Mr. Reddy has made a careful study of the whole situation and submitted an exhaustive report dealing with a variety of questions which vitally affect the general educational policy of the State. His report brings out in relief the defects in the existing systems, "viz." want of co-ordination between primary and higher education at present in the State, inefficiency of grants-in-aid for primary schools, practical difficulties in the way of continuing them on their present basis, anomalies of the system of compulsory education and divergence in the types of middle schools. The report deals fully with the need of evolving single types of schools to suit the varying conditions of rural and urban life, for the introduction of polytechnic type of schools, for remodelling women's education and for securing greater correlation in the entire system. In dealing with the recommendations of the Inspector-General of Education, the Government have in the memorandum given a historical retrospect of the progress of education in Mysore in all its branches, have discussed the defects of the present system, and suggested tentatively by the main lines on which the future development of education may be organised. The questions involved being of vital interest to the people of the State the Government have stated that the proposals in the memorandum are tentative and have invited opinion and criticisms on them from non-official associations and leaders within a period of three months.

Primary Schools.

A summary of the proposals in the memorandum states that the half-yearly grant-in-aid schools, introduced in 1914 to which classes 9th—10th of the primary schools in the State belong, have some very grave defects, viz., inefficiency, uncertainty of continued existence due to poor emoluments paid to teachers and

unwillingness of the villagers to pay contribution, want of equipment in schools and the inadequacy of the teaching and inspecting staff. The proposals in the memorandum lay special stress on the improvements of the primary schools. They are briefly:—Conversion of all aided primary schools into Government institutions, with a view to establish 10,000 primary schools in the State so as to have one primary school for every unit of population of 600 persons in the State, and every unit area of 29 square miles; the improvement of the efficiency of these schools by developing all primary schools to the highest primary standard, namely, third vernacular standard or fourth year course in vernacular, by providing them with a number of teachers proportionate to the number of pupils in the ratio of one teacher to every 30 pupils; by granting a minimum scale of equipment for every primary school and by the provision of trained teachers fourthly, by distributing the schools entirely on the basis of population without any distinction between rural and urban areas; fifthly, by providing an adequate scale of inspectorate at the rate of one assistant inspector (a trained graduate) on Rs. 75-10-125 for every hundred primary schools, sixthly by the revision of the curricula, with a view to introduce instruction in kindergarten methods and nature study. The scheme of compulsory education is at present introduced entirely at the cost of the State revenue without any financial co-operation from local bodies. On the one hand, this leads to an unequal development of education in the urban and rural areas and on the other hand, further extension involves considerable expenditure to the State. In the memorandum it is, therefore, proposed to afford equal encouragement to education in the urban and rural areas by transferring the control of primary education to local bodies and limiting Government contribution for primary education in each local area according to a provincial scale based upon population, namely, two-thirds of the recurring charges on establishment and one half of the non-recurring expenditure on buildings and equipment.

To Meet Additional Expenditure.

To meet the large additional expenditure involved in adopting the above policy, it is proposed to augment the resources of the local cesses on land revenue and excises which are not now given to them and they will be further empowered to raise local cesses for educational purposes. The Government share of the expenditure will be met partly by enhancing the present allotments on primary education from the State earmarking the proposed income tax for primary education as requested by the Representative Assembly. At present the Middle Schools in the rural areas are purely vernacular. Middle Schools, Anglo-Vernacular Middle Schools being mostly located in the urban areas. It has therefore, been considered necessary to remove this disability and to create facilities for higher education of the rural classes.

Middle School Reforms.

The chief reforms proposed for the Middle Schools are the introduction of one uniform type of Middle Schools for rural and urban areas, with vernacular as the medium of instruction and English as a compulsory second language, increase of the number of Anglo-Vernacular schools to 600, introduction of practical instruction and elementary sciences into the curricula, revision of Anglo-Vernacular course to one of four years, provision of Government hostels on the self-supporting basis, or of private hostels on the grant-in-aid basis, and the abolition of fees in Middle School, if practicable.

High Schools.

The long needed reforms in the high school education are the improvement of teaching of science, introduction of polytechnic types of schools and of a better system of acquisition of knowledge and of training of mental faculty by the adoption of the vernacular as the medium of instruction in larger number of subjects. It is proposed in the memorandum to improve the accommodation for the teaching of science, by the construction of science halls to increase the efficiency of teaching, by the recruitment of a more qualified staff and to enlarge the equipment of laboratories. It is also under contemplation to raise the standard of instruction in science in the High School classes by the introduction of elementary science in the Middle School course and to prepare pupils for a higher standard of instruction of science in the high school.

Technical Instruction.

To give practical bent to education in all grades and at the same time to afford industrial and technical training to pupils, it is proposed to remodel the scheme of studies in the High School courses so as to correlate it to a well-ordered scheme of technical instruction according to the nature of study, and kindergarten methods in the primary classes will be followed by elementary, agricultural and industrial training in the Middle School course, to be followed in its turn by a comparatively advanced industrial and agricultural training in the High School classes. The scheme of studies in the agricultural school and the Chamarajendra Technical Institute, will be readjusted so as to provide in these institutions opportunities for further practical training to students of the high school course.

Medium of Instruction.

As regards the controversial question of medium of instruction in High Schools, arguments that should be considered in connection with the question, have been focussed together in the memorandum. No solution is suggested for the present, but it is pointed out that difficulty in introducing the reform due to the diversity of languages does not exist in Mysore. The reorganisation of technical instruction in Mysore has been taken up for detailed consideration. The causes of the failure of the existing industrial schools in improving several industries has been traced to the low scale of expenditure, want of competent teachers, inadequacy of equipment and to the low standard of general education of the pupils that resort to industrial schools. The reforms suggested in the memorandum are, therefore, graduating of industrial courses into elementary and higher in Taluk and District industrial schools respectively, the drawing up of syllabuses suited to each grade, introduction of art instruction in industrial courses, provision of central training classes for teachers of industrial schools, provision of a liberal scale of equipment, revision of scholarship rules, opening of trades

schools for manual industries, training of pupils in business methods, organisation of home industries, classes and correlations of the scheme of training in industrial schools to industrial and technical training imparted in Middle school and High school courses.

Women's Education.

In the case of women's education the causes that retard progress have been analysed and measures necessary to extend it are considered. It is proposed to treble the number of primary schools for girls, and to afford greater encouragement to their higher education. Women's education is proposed to be remodelled, so as to impart to the pupil before the age of withdrawal from schools, the maximum amount of education possible without encumbering advanced studies of the small minority, who proceed to university courses. Introduction of subjects like domestic economy, etc., which are of immediate use to girls in the position they have to occupy in the household in later life, has also been proposed. Special efforts are being made to start girls' schools, with qualified women teachers. A separate inspectorate for girls' schools has been organised. A scheme of scholarships for secondary education of girls has been sanctioned. To provide qualified assistant mistresses and women teachers of Primary schools, a scheme for opening normal schools, for women teachers has been proposed. The question of making the vernacular the medium of instruction, has been discussed as being of more immediate importance to the education of girls in view of the social customs requiring their early withdrawal from schools.

Mahomedan Education.

Education of Mahomedans requires immediate attention being given to the improvement of the efficiency of schools by the appointment of a more qualified staff, better accommodation and special means of encouragement. Though the number of schools is adequate to the population, yet all defects pointed out above in dealing with the grant-in-aid policy are intensified, in the case of Hindustani school. Courses and curricula require improvement. Special arrangements are necessary for the training of teachers. The memorandum suggests for consideration whether the avowed disadvantages of the system of schools exclusively for Mahomedans may not be removed by their amalgamation with Anglo vernacular schools with special arrangements for teaching Urdu. This would release large resources for giving scholarships to pupils of that community. This reform is in fact suggested by the preference shown by the enlightened members of the community to Anglo vernacular schools. Education of Mahomedan girls is attended with special difficulties, peculiar to Ghosha system. The only remedy within the range of practical policies is to provide Hindu girls schools with qualified mistresses and pay special attention to, and afford special facilities for training of mistresses. The memorandum proposes the continuance of the liberal scheme of backward classes, scholarships instituted for all grades of education. The abolition of fees in middle schools, which is under consideration, will also have the effect of releasing large resources for scholarships for higher education of these classes. Proposals made in the memorandum regarding the Panchama education relate to the increase of the number of primary schools, the utilisation of central boarding schools as institutions for training teachers, for primary schools in a larger measure than at present, the continuance of liberal scale of scholarships and other inducements and allotment of special funds for further expansion. The combination of industrial training with literary education advocated in another portion of the memorandum, has been already effected in the case of Panchama schools. One grave defect of the scheme of increasing the grant-in-aid schools by leaps and bounds namely the inefficiency of the staff was aggravated by the utterly inadequate arrangements made for the training of teachers of primary schools. A scheme of opinion 80 training classes for such teachers, more or less on the lines prevailing in the United Provinces, has been proposed in order to train a number of teachers equal to the number of aided schools taken over under the Government management. A training in normal school is however, prescribed for head masters of primary schools and assistant masters of middle schools. To improve the efficiency of inspectorate it is proposed to appoint an Assistant Inspector on Rs. 75-10-125 for every 100 primary schools to increase the pay and prospects of district inspectors, and abolish Circle Inspectors of education, their functions being delegated to the Assistant to the Inspector General of Education of the rank and status of a Circle Inspector. It is also proposed to improve the pay and prospects, qualifications and efficiency of the entire educational service and make appointments in tutorial line interchangeable with those of the same grade in the Inspectorate to prevent either set of officers falling into a groove and the narrowing of their outlook.

As regards educational buildings the memorandum explains the policy recently inaugurated by the Government of revising the type designs to make them cheaper to have a programme of building construction prepared in advance, to set apart a sum of Rs. 3½ lakhs per annum for the purpose to be worked out as far as possible on a grant in aid basis and to encourage private effort to provide buildings on a guarantee of long lease. The policy of making grants to local bodies responsible for primary education for construction of buildings have been advocated in view of the proposed transfer of the control of elementary education to them. Among other matters dealt with in the memorandum are the improvement of the scheme of adult education of direct religious and moral instructions, of medical inspection and physical culture of pupils, the extension of library organization in the state, the institution of a provident fund for aided institutions and the publication of text books in Kannada. The forecast works out to a recurring expenditure of Rs. 68 lakhs per annum an increase of 100 per cent of the total expenditure in the current year. Ways and means have been suggested for meeting nearly half the proposed increase and it is hoped that the other half could be found without unduly straining the resources of the State. The proposals made above are tentative and are subject to revision in the light of criticisms and suggestions received. The final shape and actual working out will depend to a considerable extent on the ability and co-operation of the local bodies to undertake the responsibilities proposed in the memorandum.

(ఒక శతాబ్దమునకు పైబడి)

[illegible]

అర్జును డాభములేదు. ఆనందుల్ మొదలైన వారా నున
ని నేయుటచే ప్రయోజనములేదు. అధివానిల వ్యాకా మొర
బెట్టుట మఱియు పెట్టి. ఇక రయితులు చేయవలసినదేమనియె
దరేమో స్వయముగ, ఓకరానుబారము వెంటనే బయలుదేరి
మహాపునరితహించిన మనయదరాను గవర్నరుగారకు, శ్రీక

రంగనాథుడు నందలి బిశ్వక్రతు మరల యజమానములు కృత
శక్తి ముఖము బిశ్వక్రతునకు నునుండి తొలగింపవలసినవని నిర
నిశ్చయమును ప్రభుత్వమువారి కర్పింపబడునపుడు ఘోరమవ
దానిని బలపరచెదను.

(స్వకీయ విశిఖకుసయోద్ధనుంః)

మాదరిది వింజనలూనుకద మరీయొక గుళిం ఏర్పాటు
 చేయుటకు గొప్పదనములను లింగాలగ్రామ వైశ్యభూమణు
 లు యత్నించుచున్నట్లుల విని యా యిదిచుచున్నాము.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, Thambu Chetty Street, Madras